

The 3rd Psychology Cassoviensis Conference

Risk-taking behavior prevention – Health promotion – Self-care

4th - 5th December 2014
Košice, Slovakia

Book of Abstracts

Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Slovak Republic
Faculty of Arts
Department of Educational Psychology and Health Psychology
Department of Psychology

in cooperation with the Institute of Psychological Prevention, NGO in Košice

Acknowledgement

This work was supported by the Slovak Research and Development Agency
under the contract No. APVV-0253-11.

Contents

Scientific Committee	3
Invited Speakers	4
Detailed programme	5
Invited lectures	17
Symposium: SELF-CARE	21
Symposium: PSYCHOLOGICAL VARIABLES AND HEALTH	26
Symposium: SLiCE STUDY	32
Invited lectures	40
Session: SCHOOL-BASED PREVENTION	42
Session: RISKY BEHAVIOUR OF ADOLESCENTS AND UNIVERSITY STUDENTS	50
Poster session	57
Sponsor	70
Author Index	71

Scientific Committee

Prof. Dr. Guido Van Hal
University of Antwerp, Belgium

Prof. Ladislav Lovaš, PhD.
Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts, Košice, Slovak Republic

Dr. Andrea Lukács, PhD.
University of Miskolc, Faculty of Health Care, Hungary

Univ. Prof. Dr. med. Rafael Mikolajczyk, MSc.
Helmholtz Centre for Infection Research, Braunschweig, Germany

Prof. Michal Miovský, PhD.
Charles University in Prague, 1st Medical Faculty, Czech Republic

Prof. Olga Orosová, PhD.
Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts, Košice, Slovak Republic

Prof. Eva Sollárová, PhD.
Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health Care, Slovak Republic

Assoc. Prof. Christiane Stock, PhD.
University of Southern Denmark, Denmark

Prof. Eva Žiaková, PhD.
Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts, Košice, Slovak Republic

Invited speakers

Assoc. Prof. Ilona Gillernová, PhD.
Charles University in Prague, Faculty of Arts, Czech Republic

Prof. Dr. Guido Van Hal
University of Antwerp, Belgium

Prof. Ladislav Lovaš, PhD.
Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts, Slovak Republic

Dr. Andrea Lukács, PhD.
University of Miskolc, Faculty of Health Care, Hungary

Univ. Prof. Dr. med. Rafael Mikolajczyk, MSc.
Helmholtz Centre for Infection Research, Braunschweig, Germany

Prof. Michal Miovský, PhD.
Charles University in Prague, 1st Medical Faculty, Czech Republic

Prof. Olga Orosová, PhD.
Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Arts, Slovak Republic

Prof. Eva Sollárová, PhD.
Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences
and Health Care, Slovak Republic

Assoc. Prof. Christiane Stock, PhD.
University of Southern Denmark, Denmark

Prof. Jozef Výrost, DrSc.
Institute of Social Sciences of Slovak Academy of Science in Košice, Slovak
Republic

Detailed programme

Thursday – 4th December

07:30 – 08:30: Registration

08:45 – 09:00: Opening session: Welcome address and opening of the conference:

Ladislav Mirossay (the Rector of Pavol Jozef Safarik University in Košice),
Ján Gbúr (the Dean of Faculty of Arts),
Oľga Orosová (SLiCE Study).

09:15 – 10:00: Invited lectures:

Jozef Výrost, Ilona Gillernová	Health care from the view of Slovak and Czech respondents in the International Social Survey Programme 2011 data
Michal Miovský	The System of Quality Assessment in the Czech Republic: Standards for Prevention of Risk Behaviours and Process of Certification

10:00 – 10:30: Coffee Break

10:30 – 11:15: Invited lectures:

Christiane Stock	Students' health in Europe: Preventive action and health promotion
Guido Van Hal	Evaluation and sustainability of health promotion

11:30 – 12:45: Lunch

13:00 – 14:30:

Symposium: SELF-CARE*

Ladislav Lovaš	Psychological background of self-care (invited lecture)
Monika Hricová	Self care in severe disease
Margita Mesárošová	The relationship of self-care, self-efficacy, and self-development among university students

Beáta Ráczová, Veronika Zibrinyiová	Self-care during aging
Katarína Vasková, Bibiána Kováčová Holevová	Strategies of Self-Care among Risky Professions

** Supported by the scientific grant agency of the Ministry of Education Science Research and Sport of the Slovak Republic and of Slovak Academy of Sciences under contract no. VEGA 1/1258/12.*

14:30 – 15:00: Coffee Break

15:00 – 16:30:

Symposium PSYCHOLOGICAL VARIABLES AND HEALTH

Eva Sollárová	Psychological variables and health (invited lecture)
Eva Sollárová, Veronika Čelešová, Tomáš Sollár	Authentic personality as a parameter of psychological health in patients with asthma bronchiale
Eva Sollárová, Mária Šišková	Anger as a predictor of cardiovascular diseases
Martina Romanová, Tomáš Sollár, Naďa Lašová	Selected hope and coping strategies in healthy and physically handicapped people
Andrea Solgajová, Tomáš Sollár, Turzáková Jana	Personality Profiles of Different Groups of Patients
František Baumgartner, Dagmar Faastová	Emotion regulation in relation to attributes of psychological well-being

16:30 – 17:00: Coffee Break

17:00 – 18:30:

Symposium SLiCE STUDY*

Olga Orosova	Life perspective, selfregulation and emotional well-being among university students. An international SLiCE study (invited lecture)
Jozef Benka, Olga Orosova	Life perspective in relation to alcohol use among university students
Jozef Bavolar, Olga Orosova	The role of decision-making styles and self-regulation in pathological internet use

Lucia Hricova, Olga Orosova, Jozef Benka	Body dissatisfaction, Body Mass Index and Self-determination among University Students
Anna Janovska, Jozef Benka, Olga Orosova	Selected Factors of Well-Being of University Students
Rene Sebena	Alcohol-related problems and mental health among university students: the mediating role of self-regulation. Study of seven European countries

** Supported by the scientific grant agency of the Ministry of Education Science Research and Sport of the Slovak Republic and of Slovak Academy of Sciences under contract no. VEGA 1/1092/12 and by the Slovak Research and the Development Agency under the contract no. APVV-0253-11.*

19:15 – 20:15: Sightseeing tour of Kosice

20:30: Social evening

Friday – 5th December

09:00 - 09:45: **Invited lectures:**

Rafael Mikolajczyk	Health behavior in emerging adulthood: insights from surveys, cohorts and interventions
Andrea Lukács	Health-related quality of life of Hungarian youth with type 1 diabetes

09:45 – 10:00: Coffee Break

10:00 – 11:15:

Session: SCHOOL-BASED PREVENTION

Roman Gabrhelík, Hana Voňková, Michal Miovský, Olga Orosová	Is Unplugged a universal prevention program?
Roman Gabrhelík, Michal Miovský, Lenka Skácelová, Olga Orosová	Unplugged Booster Sessions?
Lucie Jurystová, Marianna Berinšterová, Roman Gabrhelík, Olga Orosová	Monitoring the Unplugged prevention programme fidelity in CZ and SR
Marianna Berinšterová, Olga Orosová	Supportive adults and meaningful participation and their relationship to alcohol use among adolescents
Marek Dobeš, Radka Lipovská	Analysing the properties of friendship networks following the social skills intervention programme in primary school classrooms
Soňa Pučanová	The realization of primary drug abuse prevention program in the secondary school environment
Matúš Kišš	Good experiences with realisation of peer's program in area of primary school

11:30 – 12:45: Lunch

12:45 – 13:15:

POSTER SESSION

Magdaléna Halachová, Eva Žiaková	Cyberbullying as a one of a significant consequence of the risk behavior on the internet among adolescents
Agnesa Kočišová, Katarína Šiňanská	Salutoprotective Factors and Possibilities of Education, Navigation and Counseling in the Process of Improving the Quality of Life of Cancer Patients

Beáta Kubušová, Anton Fabian	Contributions of Spirituality in the Prevention of Burnout in Helping Professions
Vladimír Lichner, Patrícia Karabinošová, Dušan Šlosár	Social Consequences of Using the Social Networks
Soňa Lovašová, Magdaléna Halachová, Vladimír Lichner	Cyberbullying in primary schools in Kosice
Dana Rosová, Marianna Berinšterová, Oľga Orosová	Use of Legal Drugs among Adolescents: Gender, Perceived Risk and Age of First Use.
Antónia Sabolová Fabianová, Eva Žiaková	How students of social work cope with stress
Michaela Souček Vaňová, Marianna Berinšterová, Oľga Orosová	Normative beliefs and alcohol use among adolescents
Tatiana Žiaková, Dušan Šlosár	Individual support risks of provided institutional care to clients with intellectual disability (in social service facilities)
Martina Školníková, Michal Miovský	The development of ADHD diagnosis, her transition from childhood to adulthood and influence the quality of life of drug users
Karol Kováč	Economic consequences of stress

13:15 – 14:30:

Session: RISKY BEHAVIOUR OF ADOLESCENTS AND UNIVERSITY STUDENTS

Karolína Barinková, Oľga Orosová, Marianna Berinšterová	Alcohol Use in Slovak early adolescents: Analysis of self-efficacy, expected consequences and selected contextual variables
Monika Brutovská, Marianna Berinšterová, Oľga Orosová	How normative beliefs and alcohol expectancies contribute to alcohol use among Slovak adolescents?
Beata Gajdošová, Oľga Orosová, Anna Janovská	Plasticity and Stability, risk behaviour of adolescents and prevention
Ondrej Kalina	Family processes and risky behaviour among adolescents
Martin Vrabel', Monika Brutovská	Different types of normative beliefs and alcohol outcome expectancies in relation to alcohol consumption among university students

14:30 – 14:45: Closing ceremony

15:00 – 16:00: SLiCE team meeting

Presentations will be allocated a time slot of 15 minutes (10 minutes talk plus 5 minutes discussion).

The invited lectures are scheduled for 20 minutes.

The official languages of the conference are: Slovak, Czech, English

The programme may be subject to change.

Detailný program

Štvrtok – 4. december

07:30 - 08.30: Registrácia

08:45 – 9:00: Privítanie a otvorenie konferencie

Ladislav Mirossay (rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach),
Ján Gbúr (dekan Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach),
Oľga Orosová (SLiCE Study).

09:15 – 10:00: Pozvané prednášky:

Jozef Výrost, Ilona Gillernová	Zdravotná starostlivosť pohľadom slovenských a českých respondentov v dátach ISSP 2011 (International Social Survey Programme)
Michal Miovský	Národní systém hodnocení kvality v české republice: Standardy kvality pro prevenci rizikového chování a proces certifikace poskytovatelů programů a intervencí

10:00 – 10:30: Prestávka na kávu

10:30 – 11:15: Pozvané prednášky:

Christiane Stock	Students' health in Europe: Preventive action and health promotion
Guido Van Hal	Evaluation and sustainability of health promotion

11:30 – 12:45: Obed

13:00 – 14:30:

Sympóziu: STAROSTLIVOSŤ O SEBA*

Ladislav Lovaš	Psychologické pozadie starostlivosti o seba (pozvaná prednáška)
Monika Hricová	Starostlivosť o seba pri závažnom ochorení
Margita Mesárošová	Vzťah starostlivosti o seba, sebaúčinnosti a sebarozvoja u študentov univerzity

Beáta Ráczová, Veronika Zibrinyiová	Starostlivosť o seba v prebehu starnutia
Katarína Vasková, Bibiána Kováčová Holevová	Stratégie starostlivosti o seba u rizikových profesií

** Realizované s podporou Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva a Slovenskej akadémie vied na základe zmluvy č. VEGA 1/1258/12.*

14:30 – 15:00: Prestávka na kávu

15:00 – 16:30:

Sympóziu: PSYCHOLOGICKÉ PREMENNÉ A ZDRAVIE

Eva Sollárová	Psychologické premenné a zdravie (pozaná prednáška)
Eva Sollárová, Veronika Čelešová, Tomáš Sollár	Autentická osobnosť ako parameter psychologického zdravia u pacientov s asthmou bronchiale
Eva Sollárová, Mária Šišková	Hnev ako prediktor srdcovocievnych ochorení
Martina Romanová, Tomáš Sollár, Naďa Lašová	Vybrané oblasti nádeje a stratégie zvládania u zdravých ľudí a ľudí s telesným postihnutím
Andrea Solgajová, Tomáš Sollár, Turzáková Jana	Osobnostné profily rôznych skupín pacientov
František Baumgartner, Dagmar Faastová	Emočná regulácia vo vzťahu k atribútom psychologickéj osobnej pohody

16:30 – 17:00: Prestávka na kávu

17:00 – 18:30:

Sympóziu: ŠTÚDIA SLICE*

Oľga Orosová	Životná perspektíva, sebaregulácia a emocionálna pohoda medzi vysokoškolákmi. Medzinárodná SLICE štúdia (pozaná prednáška)
Jozef Benka, Oľga Orosová	Životná perspektíva a užívanie alkoholu u univerzitných študentov
Jozef Bavoľár, Oľga Orosová	Úloha rozhodovacích štýlov a sebaregulácie v problematickom používaní internetu

Lucia Hricová, Oľga Orosová, Jozef Benka	Nespokojnosť s telom, body mass index a seba-determinácia u vysokoškolských študentov
Anna Janovská, Jozef Benka, Oľga Orosová	Vybrané faktory subjektívnej pohody u vysokoškolákov
René Šebeňa	Problémy súvisiace s nadmernou konzumáciou alkoholu a mentálne zdravie u univerzitných študentov: mediačná úloha sebaregulácie. Štúdia siedmych Európskych krajín

** Realizované s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0253-11 a s podporou Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva a Slovenskej akadémie vied na základe zmluvy č. VEGA 1/1092/12.*

19:15 – 20:15: Prehliadka historického centra Košíc

20:30: Spoločenský večer

Piatok – 5. December

09:00 - 09:45: Pozvané prednášky:

Rafael Mikolajczyk	Health behavior in emerging adulthood: insights from surveys, cohorts and interventions
Andrea Lukács	Health-related quality of life of Hungarian youth with type 1 diabetes

09:45 – 10:00: Prestávka na kávu

10:00 – 11:15:

Sekcia: PREVENCIA V ŠKOLÁCH

Roman Gabrhelík, Hana Voňková, Michal Miovský, Oľga Orosová	Je Unplugged univerzálnym preventívnym programom?
Roman Gabrhelík, Michal Miovský, Lenka Skácelová, Oľga Orosová	Podpurné lekce Unplugged?
Lucie Jurystová, Marianna Berinšterová, Roman Gabrhelík, Oľga Orosová	Monitorování fidelity preventívniho programu Unplugged v ČR a SR
Marianna Berinšterová, Oľga Orosová	Podporní dospelí a zmysluplná participácia vo vzťahu k užívaniu alkoholu medzi dospelými
Marek Dobeš, Radka Lipovská	Analýza vlastností sietí priateľstiev u žiakov základných škôl ako súčasť vyhodnotenia intervenčného programu na podporu sociálnych zručností v školských triedach
Soňa Pučanová	Realizácia programu primárnej prevencie závislostí v podmienkach strednej školy
Matúš Kišš	Dobrá skúsenosť s realizáciou rovesníckeho programu v prostredí základnej školy

11:30 – 12:45: Obed

12:45 – 13:15:

POSTEROVÁ SEKCIA

Magdaléna Halachová, Eva Žiaková	Kyberšikanovanie ako jeden z významných dôsledkov rizikového správania na internete u adolescentov
Agnesa Kočišová, Katarína Šiňanská	Salutoprotektívne faktory a možnosti edukácie, navigácie a poradenstva pri zvyšovaní kvality života onkologicky chorých

Beáta Kubušová, Anton Fabian	Prínos spirituality v prevencii syndrómu vyhorenia pomáhajúcich pracovníkov
Vladimír Lichner, Patrícia Karabinošová, Dušan Šlosár	Sociálne dôsledky používania sociálnych sietí
Soňa Lovašová, Magdaléna Halachová, Vladimír Lichner	Kyberšikanovanie na základných školách v meste Košice
Dana Rosová, Marianna Berinšterová, Oľga Orosová	Užívanie legálnych drog medzi adolescentmi. Rod, vnímanie rizika a vek prvého užitia
Antónia Sabolová Fabianová, Eva Žiaková	Zvládanie záťaže u študentov sociálnej práce
Michaela Souček Vaňová, Marianna Berinšterová, Oľga	Normatívne presvedčenia a užívanie alkoholu medzi adolescentmi
Tatiana Žiaková, Dušan Šlosár	Riziká individuálnej opory poskytovanej v starostlivosti klientom s mentálnym postihnutím v inštitucionálnej starostlivosti (v zariadeniach sociálnych služieb)
Martina Školníková, Michal Miovský	Vývoj diagnózy ADHD, jej prechod z detskosti do dospelosti a vliv na kvalitu života u užívateľů návykových látok
Karol Kováč	Economic consequences of stress

13:15 – 14:30:

Sekcia: RIZIKOVÉ SPRÁVANIE DOSPIEVAJÚCICH A ŠTUDENTOV VYSOKÝCH ŠKÔL

Karolína Barinková, Oľga Orosová, Marianna Berinšterová	Užívanie alkoholu u vzorky slovenských adolescentov: Analýza sebaúčinnosti, očakávaných dôsledkov a vybraných kontextuálnych premenných
Monika Brutovská, Marianna Berinšterová, Oľga Orosová	Ako normatívne presvedčenia a očakávané dôsledky konzumácie alkoholu prispievajú ku konzumácii alkoholu slovenských dospievajúcich?
Beata Gajdošová, Oľga Orosová, Anna Janovská	Plasticita a Stabilita, rizikové správanie dospievajúcich a prevencia
Ondrej Kalina	Procesy v rodine a rizikové správanie adolescentov
Martin Vrabel', Monika Brutovská	Rôzne typy normatívnych presvedčení a očakávané dôsledky konzumácie alkoholu vo vzťahu ku konzumácii alkoholu medzi vysokoškolákmi

14:30 – 14:45: Záverečný ceremoniál

15:00 – 16:00: stretnutie tímu SLiCE

Prezentácii bude pridelený časový priestor 15 minút (10 minút príspevok + 5 minút diskusia).

Hlavné prednášky sú naplánované na 20 minút.

Oficiálnymi jazykmi konferencie sú: slovenský, český, anglický.

Organizátor si vyhradzuje právo zmeny programu.

Invited lectures

Health care from the view of Slovak and Czech respondents in the International Social Survey Programme 2011 data

Jozef Výrost¹, Ilona Gillernová²

¹ *Institute of Social Sciences of Slovak Academy of Science in Košice, Slovak Republic*

² *Charles University in Prague, Faculty of Arts, Department of Psychology, Czech Republic*

vyrost@saske.sk

Abstract

In the module „Health and Health Care“ of the ISSP 45 563 respondents took part between 19-80 of age from 29 countries. The main aim of this article is description of prevailing response trends in participating countries a through this to offer a comparative sight on the situation in Slovakia and Czech Republic in the three main areas, covered by ISSP 2011 questionnaire: Evaluation of health care system in the country. Personal health. Health insurance. On the base of the analyses carried out on the ISSP 2011 data the attention will be paid to the possible impact of actual situation for the perspective of health care in our two countries.

Keywords: International Social Survey Programme. Evaluation of health care system in the country. Personal health. Health insurance.

Zdravotná starostlivosť pohľadom slovenských a českých respondentov v dátach ISSP 2011 (International Social Survey Programme).

Abstrakt

Modulu „Health and Health Care“ ISSP 2011 sa zúčastnilo 45 563 osôb vo veku 18 – 80 rokov z 29 krajín. Cieľom príspevku je popísať prevládajúce trendy v účastníckych krajinách a tým poskytnúť komparatívny pohľad na situáciu v ČR a SR v troch oblastiach, ktoré pokrývala metodika ISSP 2011. Na základe uskutočnených analýz dát ISSP 2011 sa v závere príspevku pozornosť sústreďuje na možné dôsledky aktuálneho stavu pre perspektívu starostlivosti o zdravie v našich krajinách.

Kľúčové slová: ISSP, hodnotenie system zdravotnej starostlivosti, zdravotné poistenie

The System of Quality Assessment in the Czech Republic: Standards for Prevention of Risk Behaviours and Process of Certification.

Michal Miovsky

*Charles University in Prague, 1st Med Faculty, Department of Addictology,
Czech Republic*

mmioovsky@adiktologie.cz

Abstract

Assessment is based on preparatory evaluation (form and documents of program) and process evaluation (observation and interview of staff). First experiences and impressions with the whole system will be introduced. Process of creating and implementation of quality standards has started in 1999 during 'Phare Twinning Project 2000', under umbrella of the Primary Prevention working group. First version of the Standards was created in close collaboration with non-governmental organizations (NGOs) and representatives of government bodies. This first attempt for quality assessment was targeted only on drug prevention. During the 2001-2005 period, Standards were used on a voluntary basis, however, with real impact on NGOs. In 2005, Ministry of Education (ME) implemented the Standards into its funding system – making Standards compulsory in application procedures. In the following years two complications remained unsolved: Standards and Certifications in prevention were part of the ME funding but 1) only for NGOs (not for other providers) and 2) only for drug prevention (no other types of risk behaviour). We have completed the 2nd revision of the 'Standards' in 2012, including 'Certification Guidelines' and operational Certifier's Manual. This quality assessment system is designed to be compulsory for all providers of prevention interventions.

Keywords: Quality Assessment, Standards, Certification, Prevention of Risk Behaviour

Národní systém hodnocení kvality v České republice: Standardy kvality pro prevenci rizikového chování a proces certifikace poskytovatelů programů a intervencí

Abstrakt

Národní systém hodnocení kvality je koncepčně postaven na evaluaci přípravy (dokumentace programu) a evaluace procesu (pozorování a dotazování personálu). Prezentovány budou první zkušenosti a výsledky s tímto systémem. proces vzniku a implementace standardů kvality byl spuštěn v roce 1999 v rámci 'Phare Twinning Project 2000', pod patronací pracovní skupiny Primární prevence. První verze standardů byla vytvořena ve spolupráci s neziskovými organizacemi a zástupci vládních institucí a agentur v ČR. Tato verze byla nejdříve zacílena a obsahovala pouze oblast prevence užívání návykových látek. Během období 2001-2005, byly standardy implementovány pouze na dobrovolné bázi, nicméně na neziskové organizace byl již v této době jejich dopad významný. V roce 2005 Ministerstvo školství (MŠMT) implementovalo tento systém do svého

dotačního programu pro prevenci, čímž se jejich splnění stalo povinné, pokud se daný subjekt chtěl ucházet o dotace. Během následujících let se vyostřily problémy ve dvou oblastech: (a) nutnost užívat a splnit standardy dopadla pouze na neziskové organizace a (b) standardy se vztahovaly stále pouze na oblast návykových látek, nikoli na jiné oblasti rizikové chování. Dokončili jsme v roce 2012 druhou verzi standardů a doplnili je o Certifikačního průvodce a operační manuál pro certifikátory. Současný systém je designovaný pro všechny typy poskytovatelů (nejen neziskové organizace) a pro všechny základní typy rizikového chování a je systém povinný. existuje certifikační agentura poskytující poradenství a samotnou proceduru certifikací kvality. současně byla instalována certifikační komise dohlížející a řídící celý proces v rámci Ministerstva školství.

Klíčová slova: kvalita, hodnocení kvality, standardy kvality, prevence rizikového chování, certifikační systém kvality.

Students' health in Europe: Preventive action and health promotion.

Christiane Stock

Unit for Health Promotion Research, University of Southern Denmark, Denmark
cstock@health.sdu.dk

Abstract

University years are a period where young people increasingly make independent choices about their lifestyle and health practices, while at the same time trying to achieve success in their academic goals. Such conditions, in combination with experiences of 'freedom' from parental restrictions, might support the development of risky lifestyles e.g., high consumption of alcohol and drugs, and a low concern for healthy nutrition and restful sleep. Although some of these practices may be transient in nature, other 'habits' could persevere into middle and old age to cause health hazards later in life. The presentation summarizes findings from comparative studies on students' health behaviour collected at several European universities and addresses the question to what extent health risk behaviour among students is linked to academic achievement. Moreover, the presentation will deal with health promotion and preventive action to reduce alcohol and other drug use among students that comprise both environmental and behaviour-oriented approaches.

Keywords: university students, alcohol and other drug use, health promoting university

Evaluation and sustainability of health promotion.

Guido Van Hal

University of Antwerp, Belgium

guido.vanhal@uantwerp.be

Abstract

By means of a healthy lifestyle (health promotion) and by participation in screening programmes, it is possible to achieve health gain, especially in chronic diseases. Moreover, there is a growing awareness that people themselves also have a responsibility for their own health and curative medicine not always has an answer to all questions. However, the budget for prevention is often largely insufficient.

Besides of that, human behaviour is very complex. For that reason, it is very helpful to try to better understand human behaviour by means of a theory, not only to map the determinants of behaviour but also to develop more specific interventions to achieve behaviour change and to evaluate as well the intervention as the theory.

When trying to assess the effectiveness of health promotion it is important to be aware of the goal which is set forward. This can be gain in knowledge, attitude change, behaviour change, maintenance of the behaviour change, a better health, cost savings in health care,...

Often, however, it is very difficult to assess the effectiveness of prevention measures, especially methodologically. In this presentation, the abovementioned topics will be elaborated.

Keywords: Health promotion, disease prevention, evaluation, sustainability

Symposium: SELF-CARE

Psychological background of self-care (invited lecture)

Ladislav Lovaš

PJ Safarik Univesity in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia
ladislav.lovas@upjs.sk

Abstract

In the first part are presented approaches to self-care and relationship of self-care to concepts related to self-care. Differentiated are definitions according to which is self-care tied with health-care, and broader definitions according to which the aim of self-care is psychological and physical well-being. With respect to broader understanding of self-care is analysed its relationship to such concepts as self, self-regulation, risk behavior, coping. In the second part is described model self-care self-regulation. Presented are theoretical questions, research instruments, and findings obtained as a results of research project Psychological context of self-care.

Keywords: self-care, self-regulation

Psychologické pozadie starostlivosti o seba

Abstrakt

V prvej časti sú prezentované prístupy k starostlivosti o seba a vzťah starostlivosti o seba k pojmom, ktoré so starostlivosťou o seba úzko súvisia. Odlíšené sú definície, podľa ktorých sa starostlivosť o seba chápe ako starostlivosť o zdravie a širšie definície, spájajúce starostlivosť o seba s psychickou a fyzickou pohodou. Vychádzajúc zo širšieho chápania je analyzovaný vzťah starostlivosti o seba k takým pojmom ako self, sebaregulácia, sebakontrola, rizikové správanie, zvládanie. V druhej časti je popísaný model vysvetľujúci starostlivosť o seba na báze sebaregulácie. Prezentované sú teoretické kontexty, výskumné postupy a zistenia získané v rámci riešenia projektu Psychologické kontexty starostlivosti o seba.

Kľúčové slová: Starostlivosť o seba, sebaregulácia

Self care in severe disease

Monika Hricová

PJ Safarik Univesity in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia
vavricova.monika@gmail.com

Abstract

The goal of this study is retrospective analysis of changes in the character in physical self-care and psychological self-care after the outbreak of severe cancer disease. In order to find changes in self-care The Self-care Self Regulation Questionnaire was used (Vavricova, Lovaš, 2013) in two versions, before the outbreak of the disease and after the outbreak of the disease. Statistical analysis showed that changes in self-care occurred after the outbreak of the disease. Changes were found in both physical as well as psychological self-care. Specifically, after the discovery of the disease has increased psychological self care and pursuit of well being. But also increased efforts self-care of overall physical health care and comply with the advice of doctors. We think that if the patient is motivated to physical self care, trying to be also in psychological well-being, therefore, is also working on the psychological care necessary. The pursuit of self-care in disorder can positively contribute to patient s health.

Keywords: self care, disease, psychological self-care

Starostlivosť o seba pri závažnom ochorení

Abstrakt

Cieľom príspevku je retrospektívne objasniť zmenu charakteru fyzickej a psychologickéj starostlivosti o seba po prepuknutí závažného ochorenia ako takého. Na odhalenie zmeny v starostlivosti o seba sme použili Dotazník sebaregulácie v oblasti starostlivosti o seba (Vavricová, Lovaš, 2013) v dvoch verziách, pred vypuknutím ochorenia a po jeho vypuknutí. Pýtali sme sa, aká bola starostlivosť o seba, keď boli respondenti zdraví a aká je teraz, keď trpia závažným onkologickým ochorením. Štatistickými analýzami sme zistili, že nastala zmena v starostlivosti o seba po vypuknutí ochorenia. Zmenu sme zaznamenali aj vo fyzickej, aj v psychickej starostlivosti o seba. Konkrétne po objavení ochorenia narástla predovšetkým starostlivosť o psychickú podobu. Avšak stúpala aj snaha dodržiavať rady lekárov a celková starostlivosť o fyzické zdravie. Myslíme si, že ak je pacient motivovaný k starostlivosti o svoju telesnú pohodu, snaží sa byť taktiež aj v psychickej pohode, preto pracuje aj na psychickej starostlivosti o seba. Snaha o starostlivosť o seba pri ochorení môže pozitívne prispievať k uzdraveniu pacienta.

Kľúčové slová: starostlivosť o seba, závažné ochorenie

The relationship of self-care, self-efficacy, and self-development among university students

Margita Mesárošová

PJ Safarik Univesity in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia
margita.mesarosova@upjs.sk

Abstract

Aim: The aim of study was to reveal the relationship among the perceived self-care, general self-efficacy, and self-development among university students. **Methods:** Self-reporting methods were used for data gathering: Self-Regulation in Self-Care Scale (Lovaš, Vavricová, 2013), General Self-Efficacy Scale (Košč, Heftyová, Schwarzer, Jerusalem 2000), Care for Self-Development Scale (Jureková, Mesárošová, 2014). The coefficients of internal consistency of all these used methods were satisfying (range between .76 to .92). **Sample:** Participants of study were students of social work (n = 76; 60.5 % were female), medicine (n = 78, 57.7 % female). Analyses were performed through statistical procedures ANOVA, MANOVA using SPSS software. **Findings and discussions:** The positive relationship was confirmed between care for self-development and self-regulation in self-care. Furthermore, we found that care for self-development was related to general self-efficacy. With regard to gender and field of study, men and the students of medicine achieved a higher degree of care for self-development and self-efficacy. It has been demonstrated that higher degree of self-efficacy was associated with a higher degree of care for self-development. The concepts of self-care and care for self-development were in close mutual relationship. The findings are consistent with studies of authors who have studied self-efficacy and self-care.

Keywords: self-care, self-efficacy, self-development, students

Vzťah starostlivosti o seba, sebaúčinnosti a sebarozvoja u študentov univerzity

Abstrakt

Cieľ: Cieľom štúdie bolo zistiť vzťah medzi vnímanou starostlivosťou o seba, všeobecnou sebaúčinnosťou a sebarozvojom u študentov vysokých škôl. **Metódy:** Ako metódy zhromažďovania dát boli použité sebaúčinnosťové metódy: Dotazník sebaregulácie v oblasti starostlivosti o seba (Lovaš, Vavricová, 2013), Škála všeobecnej sebaúčinnosti (Košč, Heftyová, Schwarzer, Jerusalem 2000), Dotazník starostlivosti o sebarozvoj (Jureková, Mesárošová, 2014). Koeficienty vnútornej konzistencie všetkých použitých metód boli uspokojivé (v rozmedzí medzi 0,76 - 0,92). **Vzorka:** Účastníkmi štúdie boli študenti sociálnej práce (n = 76, 60,5% tvorili ženy), medicíny (n = 78, 57,7% ženy). Analýzy boli vykonané pomocou štatistických postupov ANOVA, MANOVA v programe SPSS. **Zistenie a diskusia:** Pozitívny vzťah bol potvrdený medzi starostlivosťou o sebarozvoj a sebareguláciou v starostlivosti o seba. Ďalej sme zistili, že starostlivosť o sebarozvoj bola vo vzťahu so

všeobecnou sebaúčinnosťou. S ohľadom na pohlavie a odbor, muži a študenti medicíny dosiahli vyšší stupeň starostlivosti o sebarozvoj a sebaúčinnosti. Bolo preukázané, že vyšší stupeň sebaúčinnosti bol spojený s vyšším stupňom starostlivosti o sebarozvoj. Vnímanie starostlivosti o seba a starostlivosť o sebazdokonaľovanie boli v úzkom vzájomnom vzťahu. Tieto nálezy sú v súlade so štúdiami autorov, ktorí študovali sebaúčinnosť a starostlivosť o seba.

Kľúčové slová: starostlivosť o seba, sebaúčinnosť, sebarozvoj, študenti

Self-care during aging

Beáta Ráčzová, Veronika Zibrinyiová

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia
beata.raczova@gmail.com

Abstract

The aim of this paper is to present the results of research aimed at study of self-care during the aging. Self-care is perceived as a form of self-regulation (Leventhal et al., 1998; Lovaš, 2011) as well as a factor that may moderate the processes of preparation and adaptation to aging (Ráčzová, 2013). The concern is what form of self-care (physical or psychological) respondents prefer in the second part of life (especially in middle age, late adulthood and during early old age), also on what specific behavioral activities individuals tend to in the context of self-care during aging and in this respect whether the men and women differ. In research we used two scales: VSS (Questionnaire od self-care performance) and SCSRQ (Questionnaire self-regulation in self-care, Vavricová, Lovaš, 2013). Research results are described and discussed in the paper.

Keywords: self-care, aging, active aging, self-regulation

Starostlivosť o seba v prebehu starnutia.

Abstrakt:

Cieľom príspevku je prezentovať výsledky výskumu zameraného na skúmanie starostlivosti o seba v priebehu starnutia. Starostlivosť o seba vnímame ako formu sebaregulácie (Leventhal et al., 1998; Lovaš, 2011) a zároveň ako faktor, ktorý môže moderovať procesy prípravy a adaptácie na starnutie (Ráčzová, 2013). Zaujímá nás, akú podobu starostlivosti o seba (fyzickú alebo psychickú) preferujú respondenti v druhej polovici života (konkrétne v strednom veku, neskorej dospelosti a v období ranej staroby), taktiež k akým konkrétnym behaviorálnym aktivitám v rámci starostlivosti o seba jedinci v priebehu starnutia inklinujú a či sa v tomto ohľade muži a ženy líšia. Vo výskume sme použili dve metodiky: VSS (Dotazník vykonávanej starostlivosti o seba) a SCSRQ (Dotazník sebaregulácie v oblasti starostlivosti o seba,

Vavricová, Lovaš, 2013). Výsledky výskumu sú popísané a diskutované v príspevku.

Kľúčové slová: starostlivosť o seba, starnutie, aktívne starnutie, sebaregulácia

Strategies of Self-Care among Risky Professions

Katarína Vasková, Bibiána Kováčová Holevová

PJ Safarik Univesity in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia

katarina.vaskova@gmail.com

Abstract

Nowadays, the term self-care belongs more to health care area and it is not very frequent on the field of psychology. The main goal of submitted study is not only identification of the most frequently occurring strategies of (physical and psychical) self-care among risky professions, but also identification of differences between them (police officers, fire fighters and paramedics). Self-Care Questionnaire by Vavricová and Lovaš (in press) focusing on 4 areas (personal growth, health lifestyle, emotional control, control of health) for data collection was used. Findings are in detail described and discussed in study.

Keywords: self-care, strategies, risky professions, health

Stratégie starostlivosti o seba u rizikových profesií.

Abstrakt

Pojem starostlivosti o seba je v súčasnosti skôr termínom z oblasti zdravia, pričom na poli psychológie nepatrí medzi najfrekventovanejšie. V predkladanom príspevku sa stojí v centre záujmu snaha nielen o identifikáciu jej najčastejších stratégií u pracovníkov rizikových profesií (tak z oblasti fyzickej i psychickej), ale aj zistenie rozdielov medzi samotnými profesiami (príslušníci policajného, hasičského zboru a rýchlej zdravotnej služby). Pri zbere údajov bol použitý Dotazník starostlivosti o seba autorov Vavricovej a Lovaša (v tlači), pričom boli sledované štyri základné oblasti (osobný rast, zdravý životný štýl, emocionálna kontrola a kontrola zdravia). Výsledky sú podrobne popísané a interpretované v príspevku.

Kľúčové slová: starostlivosť o seba, stratégie, rizikové profesie, zdravie

Symposium: PSYCHOLOGICAL VARIABLES AND HEALTH

Psychological variables and health (invited lecture)

Eva Sollárová, Tomáš Sollár, Jana Turzáková

*Institute of Applied Psychology, Faculty of Social Sciences and Health Care,
University of Constantine the Philosopher in Nitra, Slovakia*

esollarova@ukf.sk

Abstract

The aim of the symposium is to present theoretical, methodological and empirical approaches applied in the research of associations between psychological variables and health. This topic will be addressed from two main perspectives - 1) personality characteristics as factors potentially contributing to health and illness (Personality profiles of various patient groups, Authentic personality as an indicator of psychological health in patients with asthma bronchitis, Anger as a predictor of cardiovascular disease) 2) Specific aspects in subjective experience of health risks among persons differing in personality characteristics (Hope and coping strategies in healthy people and people with physical disability) with the emphasis put on the protective potential of psychological variables within the context of positive health psychology.

Keywords: health, authentic personality, anger

Psychologické premenné a zdravie (pozvaná prednáška)

Abstrakt

Cieľom sympózia je predstaviť teoretické, metodologické a empirické prístupy ku skúmaniu súvislostí psychologických premenných a zdravia. K téme pristupujeme z dvoch hlavných hľadísk – 1) osobnostné charakteristiky ako faktory potenciálne prispievajúce ku zdraviu alebo chorobe (Osobnostné profily rôznych skupín pacientov, Autentická osobnosť ako parameter psychologického zdravia u pacientov s asthmou bronchiálne, Hnev ako prediktor srdcovocievnych ochorení), 2) špecifiká prežívania ohrozenia zdravia u osôb s rôznymi osobnostnými charakteristikami (Vybrané oblasti nádeje a stratégie zvládania u zdravých ľudí a ľudí s telesným postihnutím), s dôrazom na protektívny potenciál psychologických parametrov v smere pozitívnej psychológie zdravia.

Kľúčové slová: zdravie, autentická osobnosť, hnev

Grantová podpora: APVV-0532-10 Psychometrická analýza a syntéza existujúcich nástrojov na diagnostikovanie úzkosti a zvládania záťaže v ošetrovatelstve

Authentic personality as a parameter of psychological health in patients with asthma bronchiale

Eva Sollárová, Veronika Čelešová, Tomáš Sollár

*Institute of Applied Psychology, Faculty of Social Sciences and Health Care,
University of Constantine the Philosopher in Nitra, Slovakia*

esollarova@ukf.sk

Abstract

The aim of the study was to empirically verify the relationship between authentic personality as a parameter of psychological health and locus of control in patients with differentiated level of asthma control. In the study the concepts Authentic Personality by A. M. Wood and Locus of Control by J.B. Rotter were used. The research sample consisted of 90 patients with asthma bronchiale aged 20- 80 years. The following methods were administered: the Asthma Control Test (ACT), Slovak version of Rotters' I-E Scale (Ruisel, 1981) and Slovak version of Woods' Scales of Authenticity (Sollárová et al., 2013). The results showed that patients with differentiated level of asthma control differ in their level of authenticity and in internalism / externalism. In patients with controlled asthma internal locus of control and high authenticity were found. In patients with uncontrolled asthma external locus of control and low authenticity were found.

Keywords: asthma bronchiale, authentic person, locus of control

Autentická osobnosť ako parameter psychologického zdravia u pacientov s asthmou bronchiale

Abstrakt

Cieľom štúdie bolo empiricky overiť vzťah medzi mierou autenticity osobnosti ako parametrom psychologického zdravia a lokalizáciou kontroly u pacientov s diferencovanou mierou kontroly astmy. Vychádzali sme z konceptu autentickej osobnosti A. M. Wooda a konceptu lokalizácie kontroly J. B. Rottera. Výskumný súbor pozostával z 90 pacientov s asthmou bronchiale vo veku 20-80 rokov. Použili sme Test Kontroly astmy (ACT), slovenskú verziu Rotterovej Škály I-E (Ruisel, 1981) a slovenskú verziu Woodovej Škály Autenticity (Sollárová et al., 2013). Výsledky ukázali, že pacienti s diferencovanou mierou kontroly sa navzájom líšia v miere autenticity a v tendencii k internalizmu / externalizmu. Pre pacientov s kontrolovanou astmou je typická interná lokalizáciu kontroly a vyššia miera autenticity. Pre pacientov s nekontrolovanou astmou je typická externá lokalizácia kontroly a nízka miera autenticity.

Kľúčové slová: asthma bronchiale, autentická osobnosť, lokalizácia kontroly

Anger as a predictor of cardiovascular diseases

Eva Sollárová, Mária Šišková

*Institute of Applied Psychology, Faculty of Social Sciences and Health Care,
University of Constantine the Philosopher in Nitra, Slovakia*

esollarova@ukf.sk

Abstract

In the study we examined differences in anger as a state, anger trait, expression anger and proactive coping between patients with cardiovascular diseases and healthy population. We used the concept of Charles D. Spielberger and Eric C. Reheiser who are the authors of STAXI, which is used for verifying the relationship between anger and cardiovascular disease. At the same time we focused on exploring differences in proactive coping (proactive coping subscale from Proactive coping inventory by Esther Greenglass) in people with cardiovascular diagnosis and in healthy people. We found that anger as a state and trait is more intensive among patients suffering with cardiovascular diseases and they have reduced ability to control their angry feelings, which they often express toward other people or objects. Similarly, in cardiac patients reduced ability to respond proactively to stressful situations was identified.

Keywords: anger, cardiovascular diseases, proactive coping

Hnev ako prediktor srdcovocievnych ochorení

Abstrakt

V štúdiu sme overovali rozdiely v hneve ako aktuálne prežívanom stave, hnevливosti, expresii hnevu a v proaktívnom zvládaní záťaže medzi skupinou pacientov s kardiovaskulárnymi ochoreniami a populáciou zdravých ľudí. Vychádzali sme z konceptu Charlesa D. Spielbergera a Erica C. Reheisera, ktorí sú autormi metodiky STAXI používanej na overovanie vzťahu medzi hnevom a kardiovaskulárnymi ochoreniami. Zároveň sme sa zamerali na hľadanie rozdielov vo využívaní proaktívneho copingu (subškála proaktívneho copingu z Dotazníka reakcií na každodenné udalosti PCI podľa Esther Greenglassovej) u pacientov s kardiologickými diagnózami a u zdravých ľudí. Výsledky ukázali, že pacienti trpiaci kardiovaskulárnymi ochoreniami prežívajú hnev intenzívnejšie, hnev ako individuálna črta je u nich častým javom a majú zníženú schopnosť kontrolovať svoje pocity hnevu, ktoré častejšie vyjadrujú smerom k iným ľuďom alebo objektom. Rovnako sa u kardiologických pacientov prejavila znížená preferencia proaktívne reagovať na záťažové situácie.

Kľúčové slová: hnev, kardiovaskulárne ochorenia, proaktívny coping

Selected hope and coping strategies in healthy and physically handicapped people

Martina Romanová, Tomáš Sollár, Nad'a Lašová

*Institute of Applied Psychology, Faculty of Social Sciences and Health Care,
University of Constantine the Philosopher in Nitra, Slovakia*

mromanova@ukf.sk

Abstract

The aim of the study was to examine relationship between selected areas of hope and coping strategies in healthy and physically handicapped people, to determine: (a) what role hope plays in the process of coping with stress in adults and (b) to identify potential differences between healthy and physically handicapped adults. To measure proactive coping the Proactive Coping Inventory was used (Slovak version Romanová, Sollár, 2002). Selected areas of hope were examined by Domain Specific Hope Scale (DSHS, Sympson, 1999). The research sample consisted of 80 adults (40 healthy, 40 people with disabilities). The findings suggest that hope is significantly related to proactive coping, but only in healthy people. Differences in the preference of proactive coping strategies were identified between healthy and physically handicapped people in proactive coping strategies in favor of people with disabilities, who tend to seek emotional support. There was no difference in other strategies, but mostly used strategy was the proactive coping.

Keywords: hope, proactive coping, people with disabilities

Vybrané oblasti nádeje a stratégie zvládania u zdravých ľudí a ľudí s telesným postihnutím

Abstrakt

Cieľom štúdie bolo overiť súvislosti medzi vybranými oblasťami nádeje a stratégiami zvládania u zdravých ľudí a ľudí s telesným postihnutím, zistiť, akú úlohu zohráva nádej v procese zvládania záťaže u dospelých ľudí, a identifikovať potenciálne rozdiely medzi telesne zdravými dospelými a dospelými s telesným postihnutím. Na hodnotenie proaktívneho zvládania bol použitý Dotazník proaktívneho zvládania (slovenská verzia Romanová, Sollár, 2002). Vybrané oblasti nádeje boli skúmané prostredníctvom Dotazníka špecifických oblastí nádeje (Simpson, 1999). Výskumnú vzorku tvorilo 80 dospelých ľudí (40 bez postihnutia, 40 ľudí s telesným postihnutím). Zo zistení vyplýva, že nádej významne súvisí s proaktívnym zvládaním, ale iba u zdravých ľudí. Pri rozdieloch v preferencii proaktívnych stratégií zvládania boli preukázané rozdiely medzi oboma skupinami v stratégiách proaktívneho zvládania, v prospech ľudí s telesným postihnutím vo vyhľadávaní emočnej opory. V ostatných stratégiách sa nepreukázali výrazné rozdiely, no najčastejšie využívanou stratégiou bolo proaktívne zvládanie.

Kľúčové slová: nádej, proaktívne zvládanie, ľudia s telesným postihnutím

Personality Profiles of Different Groups of Patients

Andrea Solgajová¹, Tomáš Sollár², Turzákova Jana²

¹ Department of Nursing, Faculty of Social Sciences and Health Care, University of Constantine the Philosopher in Nitra, SR

² Institute of Applied Psychology, Faculty of Social Sciences and Health Care, University of Constantine the Philosopher in Nitra, Slovakia
jturzakova@ukf.sk

Abstract

Personality typologies are used in psychological research as well as in psychological practice. Different groups of people often differ in their structure of personality traits. The question of different personality profiles according to the popular five factor theory in groups of hospitalized patients was studied. The research sample consisted of six groups of patients (N=195, Mage=58.2, SDage=13.1). Patients after stroke; patients after surgery of digestive tract; patients with chronic pancreatitis; schizophrenics; alcoholics; and patients with cancer were compared. Participants completed the International Personality Item Pool. Results showed significant differences between studied groups in all personality variables (Extraversion, Agreeableness, Conscientiousness, Neuroticism, and Intellect/Imagination). Groups also differ from normal population. Findings of different profiles could have consequences for health psychology. Research together with intervention or prevention could benefit from findings about different typology in patients groups.

Keywords: personality traits, patients, typology

Osobnostné profily rôznych skupín pacientov

Abstrakt

Typológie osobnosti sa používajú v psychologickom výskume a rovnako aj v psychologickej praxi. Rôzne skupiny ľudí sa často líšia vo svojej štruktúre osobnostných črt. Cieľom štúdie bolo preskúmať otázku rôznych osobnostných profilov podľa teórie piatich faktorov v skupinách hospitalizovaných pacientov. Výskumnú vzorku tvorilo 6 skupín pacientov (n = 195, $AM_{vek} = 58,2$, $SD_{vek} = 13,1$) – pacienti po cievnej mozgovej príhode, pacienti po operácii zažívacieho traktu, pacienti s chronickou pankreatitídou, pacienti so schizofréniou, pacienti so závislosťou od alkoholu, pacienti s rakovinou.

Pacienti vyplnili 20-položkový dotazník IPIP. Výsledky ukázali štatisticky významné rozdiely medzi sledovanými skupinami vo všetkých premenných osobnosti (extroverzia, prívetivosť, svedomitosť, neuroticizmus a otvorenosť voči skúsenosti). Skupiny sa tiež líšili od normálnej populácie. Zistenia o rôznych profiloch by mohli mať dôsledky pre psychológiu zdravia, výskum spolu s intervenciou alebo prevenciou by mohli ťažiť z poznatkov o typológiách u rôznych skupín pacientov.

Kľúčové slová: osobnostné črty, pacienti, typológia

Emotion regulation in relation to attributes of psychological well-being

František Baumgartner, Dagmar Faastová

Department of Psychology, Faculty of Arts, University of Ostrava, Czech Republic
frantisek.baumgartner@osu.cz

Abstract

Processes of emotion regulation include control of experience and expression of emotions, therefore it can be supposed their association with mental health. The paper is devoted to analyze relation between emotion regulation and components of psychological well-being. In sample of 330 university students it was measured the emotion regulation by ERQ (Gross, John, 2003) and SREIT (Austin, Saklofske, 2004) and psychological well-being through PWB Questionnaire (Ryff, Keyes, 1995). The obtained results reveal positive links between emotion regulation carrying out in form of reappraisal with some attributes of well-being, such as personal growth and positive relations with others. It was also observed the differences between males and females. Specifically, connections of studied variables were more apparent in females. The findings give possibility to understanding of emotion regulation as a protective factor of well-being and mental health.

Keywords: emotion regulation, well-being, reappraisal

Emočná regulácia vo vzťahu k atribútom psychologickéj osobnej pohody

Abstrakt

Procesy emočnej regulácie sa týkajú kontroly prežívania a vyjadrenia emócií, a tak je možné predpokladať ich súvislosť s psychickým zdravím. Príspevok je zameraný na sledovanie vzťahu medzi emočnou reguláciou a komponentmi psychologickéj osobnej pohody. Vo výskumnom súbore 330 študentov vysokých škôl sme zisťovali emočnú reguláciu pomocou dotazníkov ERQ (Gross, John, 2003) a SREIT (Austin, Saklofske, 2004) a psychologickú osobnú pohodu dotazníkom PWB (Ryff, Keyes, 1995). Získané výsledky poukazujú na pozitívne súvislosti emočnej regulácie uskutočňovanej v podobe prehodnotenia s niektorými atribútmi osobnej pohody, akými sú osobný rast a pozitívne vzťahy s inými. Zaznamenali sme aj rozdiely medzi ženami a mužmi v tom zmysle, že vzťahy sledovaných premenných sa u žien prejavili výraznejšie. Zistenia umožňujú chápať emočnú reguláciu ako jeden z protektívnych faktorov osobnej pohody a v širšom zmysle duševného zdravia.

Kľúčové slová: emočná regulácia, psychologická osobná pohoda

Symposium: SLiCE STUDY

Life perspective, selfregulation and emotional well-being among university students. An international SLiCE study (invited lecture)

Olga Orosova

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia
olga.orosova@gmail.com

Abstract

Aim: The main aims of this study were to present a three-years period and the future of SLiCE study (APVV-0253-11,VEGA1/1092/12) including selected results of SLiCE study related to the investigation of predictors (life orientation, self-regulation) of emotional well-being (EWB) among university students and the mediation role of self-regulation between life perspective and EWB. **Methods:** The data collection was carried out in two waves of the SLiCE study. The 1st wave sample (T1) consisted of 3045 university students, and the 2nd wave sample (T2) consisted of 860 university students (73.5% females, mean age 20.84, SD=3.64; 27.5% Slovakia, 21.7% Hungary, 28.2% Lithuania, 22.5% Czech Republic). Linear regression was used for statistical analyses in SPSS 20. **Findings:** The total variance explained by the regression model as a whole was 41%; statistically significant higher level of EWBT2 was found among Slovak students compared to students from HU, LI, CZ. SelfregulationT1 and life perspectiveT1 were statistically significant predictors of EWBT2 after controlling for gender, countries, and EWBT1. The regression model indicated the selfregulation's mediation role between life perspective and EWBT2. **Conclusions:** The results supported the importance of the development of life perspective and selfregulation through participation in an evidence-based program designed to target positive youth development.

Keywords: emotional well-being, selfregulation, life orientation

Životná perspektíva, sebaregulácia a emocionálna pohoda medzi vysokoškólákmi. Medzinárodná SLiCE štúdia.

Abstrakt

Cieľom štúdie bolo prezentovať aktuálny stav a perspektívu rozvoja medzinárodnej SLiCE štúdie a vybrané výsledky štúdie týkajúce sa výskumu podielu prediktorov životnej orientácie, sebaregulácie na emocionálnej pohode (EWB) vysokoškólákov, výskumu mediačného efektu sebaregulácie vo vzťahu životnej orientácie a EWB. Prvej vlny^{T1} zberu dát SLiCE štúdie sa zúčastnilo 3045 vysokoškólákov^{1.rok štúdia} zo štyroch krajín, druhej vlny^{T2} s odstupom 1 roka 860 vysokoškólákov (73,5 % žien, priemerný vek 20,84, SD=3,64; 27,5 %^{SR}, 21,7 %^{MR} 28,2 %^{LI}, 22,5 %^{CZ}). Štatistické analýzy boli spracované lineárnou regresiou v SPSS 20. **Výsledky:** Prezentovaný bol stav koordinácie SLiCE štúdie po troch rokoch jej realizácie. Perspektíva SLiCE štúdie bola prezentovaná v kontexte slovenských projektov APVV-0253-11 a

VEGA 1/1092/12, s finančnou podporou ktorých je SLiCE štúdia koordinovaná a na Slovensku realizovaná. Výsledky štúdie potvrdili štatisticky vyššiu úroveň EWB^{T2}, ktorá bola zistená medzi slovenskými vysokoškólákmi v porovnaní s vysokoškólákmi HU, LI, CZ. Model lineárnej regresie vysvetľoval 41% variácie EWB^{T2}. Sebaregulácia^{T1} a životná orientácia^{T1} boli štatisticky významnými prediktormi EWB^{T2}, pričom kontrolovanými boli premenné rod, krajina, EWB^{T1}; zistený bol štatisticky významný mediačný efekt sebaregulácie vo vzťahu životnej orientácie^{T1} a EWB^{T2}. Výsledky potvrdzujú dôležitosť rozvoja životnej perspektívy a sebaregulácie v programoch prevencie orientovaných na pozitívny vývin vysokoškólákov.

Kľúčové slová: emocionálna pohoda, sebaregulácia, životná perspektíva

Life perspective in relation to alcohol use among university students

Jozef Benka, Olga Orosova

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

jozef.benka@upjs.sk

Abstract

Aim: Building on the tenets of the Self-determination theory this study aimed to explore the relationship between life perspective and risk behaviour among university students focusing on their patterns of alcohol use.

Methods: Within the project SLiCE 141 university students (mean age=21.3; SD=1.3; 73% female) provided data on self-control (SSQR), listed and rated their most important life goals on four scales representing the continuum from extrinsic to intrinsic regulation and provided data regarding their alcohol use (AUDIT). Linear regression models were built to analyse the data and test for moderation effects.

Findings: The analyses revealed that self-control ($\beta=-0.245$; $p < 0.05$) was negatively associated with alcohol use. Life perspective operationalized by life goals was also found to be associated with alcohol use, and especially with regard to stronger extrinsic levels of regulation ($\beta=0.268$; $p < 0.01$). However, further testing of interaction effects did not yield significant results.

Discussion: The findings of this study showed in accord with the current research that motivation and self-regulatory processes are important when studying alcohol use and also proposed a broader scope focusing on life perspective which might provide more insight into the context of risk behaviour of university students and could be beneficial for future research and practice of prevention

Keywords: risk behaviour, life perspective, university students

Životná perspektíva a užívanie alkoholu u univerzitných študentov

Abstrakt

Vychádzajúc z predpokladov Seba-determinačnej teórie bolo cieľom štúdie preskúmať vzťah medzi životnou perspektívou a rizikovým správaním u univerzitných študentov so špecifickým zameraním na užívanie alkoholu.

Metóda: V rámci projektu SLiCE vyplnilo 141 univerzitných študentov (priemerný vek=21,3; SD=1,3;73% žien) dotazník ohľadom seba-kontroly (SSQR), dotazník ohľadom najdôležitejších životných cieľov, ktoré ohodnotili na štyroch škálach reprezentujúcich kontinuum od vonkajšej po vnútornú reguláciu a dotazník ohľadom užívania alkoholu (AUDIT). Údaje boli analyzované pomocou lineárnych regresných modelov s využitím moderačných analýz. V analýzach sa preukázal negatívny vzťah medzi seba-kontrolou a užívaním alkoholu ($\beta=-0.245$; $p < 0.05$). Oblasť životnej perspektívy operacionalizovanej pomocou životných cieľov bola tiež asociovaná s užívaním alkoholu a to zvlášť v prípade vonkajšej regulácie ($\beta=0.268$; $p < 0.01$). Ďalšie analýzy ohľadom moderácie však nepreukázali štatisticky významné zistenia. Zistenia tejto štúdie poukázali, v súlade so súčasným výskumom, na dôležitosť motivačných a seba-regulačných procesov ohľadom užívania alkoholu a tiež poukázali na potrebu širšieho zamerania výskumu v kontexte životnej perspektívy, ktorá môže poskytnúť hlbší vhľad do oblasti rizikového správania univerzitných študentov a môže byť prínosom pre budúci výskum a aplikácie v oblasti prevencie.

Kľúčové slová: rizikové správanie, životná perspektíva, univerzitní študenti.

The role of decision-making styles and self-regulation in pathological internet use

Jozef Bavolar¹, Olga Orosova²

¹ PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

jozef.bavolar@upjs.sk

Abstract

The main aim of the present research was to investigate a role of decision making styles and self-regulation in pathological internet use. 216 university students (142 females) filled in the General Decision Making Style (Scott, Bruce, 1995), The Short Self-Regulation Questionnaire (Neal, Carey, 2005) and the Generalized Problematic Internet Use Scale 2 (Caplan, 2010) as part of the SLiCE study. Multiple linear regressions were used to predict pathological internet use by decision making styles and self-regulation. Two decision making styles were found to be in significant relationship with the total score in pathological internet use. The higher score in the avoidant decision making style is connected with more frequent use of internet, while the higher score in the intuitive style with the rare use. While the higher self-

regulation decreased the total score of pathological internet use, the interaction of independent variables was not significant. Certain decision making styles as well as self-regulation are in the relationship with the pathological internet use, but their interaction is not significant.

Keywords: decision making styles, self-regulation, internet use

Úloha rozhodovacích štýlov a sebaregulácie v problematickom používaní internetu

Abstrakt

Základným cieľom výskumu bolo sledovať úlohu rozhodovacích štýlov a sebaregulácie v problematickom užívaní internetu. 216 univerzitných študentov (142 žien) vyplnilo Dotazník všeobecných rozhodovacích štýlov (Scott, Bruce, 1995), Krátky dotazník sebaregulácie (Neal, Carey, 2005) a Škálu problematického užívania internetu 2 (Caplan, 2010) ako súčasť štúdie SLiCE. Viacnásobná lineárna regresia bola použitá na predikciu problematického užívania internetu na základe rozhodovacích štýlov a sebaregulácie. Dva rozhodovacie štýly boli vyhodnotené ako štatisticky významné prediktory celkového skóre patologického užívania internetu. Vyššie skóre vo vyhýbavom rozhodovacom štýle je spojené s častejším užívaním internetu, kým vyššie skóre v intuitívnom štýle s jeho zriedkavým užívaním. Vyššia úroveň sebaregulácie znižovala celkové skóre v problematickom užívaní internetu. Interakcia nezávislých premenných nebola vyhodnotená ako štatisticky významná. Niektoré rozhodovacie štýly rovnako ako sebaregulácia, súvisia s problematickým užívaním internetu, ale ich interakcia nie je štatisticky významná.

Kľúčové slová: rozhodovacie štýly, sebaregulácia, problematické užívanie internetu

Body dissatisfaction, Body Mass Index and Self-determination among University Students

Lucia Hricová, Olga Orosova, Jozef Benka

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

lucia.hricova@upjs.sk

Abstract

It has been found that body dissatisfaction (BD) is positively related to Body Mass Index (BMI) and negatively to self-determination (SD) mainly among women. Aim: to explore the association between gender, BMI and SD and BD as well as to explore the possible gender interaction effects. Methods: 512 first year university students (78.1% women) from Slovakia participated in an online survey within the SLiCE study providing information on BD, SD, self-reported height and weight and gender. A hierarchical multiple regression in

SPSS 20.0 was used for the data analyses. Results: The total variance explained by the model including gender ($B=.11$, $p<.001$), BMI ($B=.04$, $p<.001$), SD ($B=-.04$, $p<.001$) and two-way interaction of gender and BMI ($B=.047$, $p<.001$) was 43.3%, $F(4,507)=96.63$, $p<.001$. The interaction of BMI and gender explained an additional 1.7% of the variance in BD, R^2 change=.017, F change (1,507)=15.06, $p<.001$. The results indicate that gender, BMI and SD are associated with BD and the association between BMI and BD is stronger among women. The interaction between SD and gender was not found to be significant implying that the relationship between SD and BD is not moderated by gender. Discussion: These results support and contribute to the previous findings by showing an association between BMI, SD and BD which might be beneficial for BD prevention strategies among male and female university students.

Keywords: body dissatisfaction, body mass index, self-determination, university students

Nespokojnosť s telom, body mass index a seba-determinácia u vysokoškolských študentov

Abstrakt

Zistilo sa, že nespokojnosť s telom (NT) je pozitívne asociovaná s body mass indexom (BMI) a negatívne so seba-determináciou (SD), najmä u žien. Cieľ: preskúmať vzťah rodu, BMI a SD s NT a odhaliť možné interakčné efekty rodu. Metódy: 512 vysokoškolských študentov prvých ročníkov (75,2% žien) na Slovensku sa zúčastnilo on-line prieskumu v rámci štúdie SLiCE (APVV-0253-11, VEGA 1/1092/12), pričom poskytli informácie o NT, SD, sebou posudzovanej výške a váhe a rode. Na analýzu dát bola použitá hierarchická viacnásobná regresia v SPSS 20.0. Výsledky: Celková variácia vysvetliteľná modelom zahŕňajúcim rod ($B = 0,11$, $p < 0,001$), BMI ($B = 0,04$, $p < 0,001$), SD ($B = - 0,04$, $p < 0,001$) a vzájomnú interakcia rodu a BMI ($B = 0,047$, $p < 0,001$) bola 43,3%, $F(4,507) = 96,63$, $p < .001$. Výsledky ukazujú, že rod, BMI a SD sú asociované s NT a vzťah medzi BMI a NT je silnejší u žien. Interakcia SD a rodu nebola štatisticky významná, teda vzťah medzi SD a NT nebol moderovaný rodom. Diskusia: Tieto výsledky podporujú a prispievajú k predchádzajúcim zisteniam ohľadne vzťahu BMI a SD s NT a môžu byť prospešné pri preventívnych stratégiách NT u vysokoškolských študentov oboch pohlaví.

Kľúčové slová: nespokojnosť s telom, body mass index, seba-determinácia, vysokoškolskí študenti

Selected Factors of Well-Being of University Students

Anna Janovská, Jozef Benka, Olga Orosova

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

anna.janovska@upjs.sk

Abstract

The aim of the study was to establish the association of selected variables (gender, interpersonal traits, social support, perceived school successfulness, satisfaction of psychological needs – autonomy, competence, relatedness) and emotional well-being and life satisfaction of university students.

The research sample consisted of 142 university students (73% women. The mean age was 21.3 (SD = 1.32). Subjective well-being was measured by The Scale of Emotional Habitual Well-Being (Džuka, Dalbert, 2002) and by The Satisfaction with Life Scale (Diener et al., 1985). The IASR-B5 questionnaire (Trapnell, Wiggins, 1990) was used to measure interpersonal traits. We used Multidimensional Scale of Perceived Social Support (Zimet, Dahlem, Zimet, Farley, 1988) and the Balanced Measure of Psychological Needs (Sheldon, Hilpert, 2012). The data were analysed by using multivariate linear regression. Regression models explained 36.5 % of the variance in emotional well-being and 36.6 % of the variance in life satisfaction. We found significant positive associations between autonomy, perceived school successfulness and the dependent variables. The interpersonal traits (dominant-affiliative behaviour) were positively and significantly related to emotional well-being, and social support was positively and significantly related to life satisfaction.

The results point to the importance of autonomy and positive self-assessment for the well-being of university students.

Keywords: emotional well-being, life satisfaction, interpersonal traits, psychological needs

Vybrané faktory subjektívnej pohody u vysokoškolákov

Abstrakt

Cieľom našej práce bolo zistiť aký je vzťah vybraných premenných (rod, interpersonálne črty, sociálna opora, vnímaná školská úspešnosť, uspokojovanie psychických potrieb: autonómia, kompetencia, vzťahy) na vysvetlenie emocionálnej pohody a spokojnosti so životom u vysokoškolských študentov.

Výskumnú vzorku tvorilo 142 vysokoškolákov (73% žien), priemerný vek bol 21,3 (SD= 1,32) roka.

Subjektívnu pohodu sme zisťovali prostredníctvom Škály emocionálnej habituálnej pohody (Džuka, Dalbert, 2002) a Škálou spokojnosti so životom (Diener et al., 1985). Na zisťovanie interpersonálnych črt sme použili dotazník IASR_B5 (Trapnell, Wiggins, 1990). Taktiež sme použili Multidimenzionálnu škálu vnímanej sociálnej opory (Zimet, Dahlem, Zimeet, Farley, 1988) a dotazník BMPN (Sheldon, Hilpert, 2012) na zisťovanie psychologických potrieb.

Dáta boli analyzované multivariačnou regresnou analýzou. Regresný model vysvetľoval 36,5 % variácie emocionálnej pohody a 36,6 % variácie spokojnosti so životom. Zistený bol významný pozitívny vzťah autonómie, vnímanej školskej úspešnosti a oboma sledovanými závislými premennými. Interpersonálne osobnostné črty v zmysle dominantno-afiliatívneho správania významne pozitívne súviseli s emocionálnym well-beingom a sociálna opora so životnou spokojnosťou. Výsledky poukázali na dôležitosť autonómie a sebahodnotenia pre prežívanie pohody vysokoškolákov.

Kľúčové slová: emocionálna pohoda, spokojnosť so životom, interpersonálne črty, psychologické potreby

Alcohol-related problems and mental health among university students: the mediating role of self-regulation. Study of seven European countries.

Rene Sebena

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia
rene.sebena@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to test relationship among depressive symptoms, perceived stress, self-regulation and alcohol related problems and whether self-regulation skills mediate the link between alcohol related problems and depressive symptoms.

1044 university students from Czech Republic, Bulgaria, Hungary, Lithuania, Poland, Slovakia and Turkey filled the AUDIT, The Short Self-Regulation Questionnaire (SSRQ), Perceived stress scale (PSS-4), and Modified Beck Depression Inventory. Linear regression was performed to assess the relationship between studied variables.

Alcohol consumption and depressive symptoms were positively associated with alcohol related problems. Self-regulation was negatively associated with depressive symptoms. Perceived stress was not associated with alcohol related problems. Self-regulation was negatively associated with depressive symptoms after adjusting for alcohol related problems. Self-regulation was also found to be mediator in the relationship between alcohol related problems and depressive symptoms among university students.

This study confirmed a positive role of self-regulation skills. Self-regulation was negatively associated with depressive symptoms and alcohol related problems. Self-regulation mediates the link between alcohol-related problems and depressive symptoms.

Keywords: depressive symptoms, perceived stress, alcohol related problems, self-regulation

Problémy súvisiace s nadmernou konzumáciou alkoholu a mentálne zdravie u univerzitných študentov: mediačná úloha sebaregulácie. Štúdia siedmych Európskych krajín.

Abstrakt

Cieľom tejto štúdie je zistiť vzťah medzi depresívnymi symptómami, percipovaným stresom, sebareguláciou a problémami súvisiacimi s nadmernou konzumáciou alkoholu. Cieľom je ďalej zistiť či sebaregulácia pôsobí ako mediátor vzťahu medzi problémami súvisiacimi s konzumáciou alkoholu a depresívnymi symptómami. 1044 univerzitných študentov z Českej republiky, Bulharska, Maďarska, Litvy, Poľska, Slovenska a Turecka vyplnilo AUDIT, dotazník sebaregulácie (SSRQ), škálu percipovaného stresu (PSS-4), and Beckov Modifikovaný dotazník depresie. Vzťahy medzi premennými sme zisťovali pomocou lineárnej regresie. Konzumácia alkoholu a depresívne symptómy boli pozitívne asociované s problémami súvisiacimi s konzumáciou alkoholu. Sebaregulácia bola negatívne asociovaná s depresívnymi symptómami. Percipovaný stres nebol asociovaný s problémami súvisiacimi s konzumáciou alkoholu. Sebaregulácia pôsobila takisto ako mediátor vo vzťahu medzi problémami súvisiacimi s konzumáciou alkoholu a depresívnymi symptómami. Štúdia potvrdila pozitívnu úlohu sebaregulácie. Sebaregulácia bola negatívne asociovaná s depresívnymi symptómami a problémami súvisiacimi s konzumáciou alkoholu. Navyše sebaregulácia hrá mediačnú úlohu vo vzťahu medzi problémami súvisiacimi s alkoholom a depresívnymi symptómami.

Kľúčové slová: Depresívne symptom, percipovaný stres, problem súvisiace s konzumáciou alkoholu, sebaregulácia

Invited lectures

Health behavior in emerging adulthood: insights from surveys, cohorts and interventions

Rafael Mikolajczyk

ESME – Epidemiological and statistical methods research group, Helmholtz Center for Infection Research, Braunschweig and Hannover Medical School, Hannover, Germany

rafael.mikolajczyk@helmholtz-hzi.de

Abstract

Emerging adulthood is time of intensive changes, associated with increase in autonomy and therefore the responsibility for own health and health behavior. Most young adults have still good health, but they might express particularly risky health behavior. This behavior might have long term consequences, associated with particular trajectories of how behavior changes over time. At the same time, modifying behavior can be more successful when patterns are not established yet, and flexibility and adaptation is mostly expressed in young adulthood. In the life course perspective, while childhood is surely the period of life which most strongly determines future outcomes, emerging adulthood is the period, when new options for interventions to modify these outcomes based on rational choices arise. Most of current evidence about health behavior and outcomes is based on cross-sectional surveys. Such surveys can only indicate associations and provide little evidence in terms of mechanisms and processes. More demanding cohort studies strongly extend the causal understanding, which finally can be tested in intervention studies. The aim of this presentation is to critically review evidence on health behavior in emerging adulthood and provide justification for direction of further research in this area. The particular focus is methodological, on the challenges of addressing change in longitudinal studies.

Keywords: Health behavior, emerging adulthood, cohorts, interventions

Health-related quality of life of Hungarian youth with type 1 diabetes

Andrea Lukács

University of Miskolc, Hungary

efklandi@uni-miskolc.hu

Abstract

Aim: to evaluate the health-related quality of life (HRQoL) of children and adolescents with type 1 diabetes and compare to healthy peers. This study also aimed to compare the children and parental estimations.

Methods: Diabetic youths (n=355) (aged 8-18) were recruited from diabetes-based summer camps with their parents (n=328). Controls (n=294) with their parents (n=294) were randomly chosen from different cities of Hungary. HRQoL was assessed with Pediatric Quality of Life Inventory™ Generic Core Scales (GCS) and 3.0 Diabetes Module (DM).

Findings & Discussion: There were no significant differences in HRQoL between the diabetic and healthy groups by gender neither in child self- or parent proxy-report. This may be due to appropriate diabetes care and management including proper continuous patient and parent education in Hungary. Parents underestimated HRQoL of their diabetic children, but this was not the case in healthy population that might suggest parents overprotect their chronically ill children. Diabetic youths had no problems with treatment adherence and communication regarding the disease, but they had low scores in diabetes symptoms and worry subscales. Hungarian diabetic youths live similar lives to their healthy peers, but due to their chronic illness, they have special problems that they can cope with.

Keywords: type 1 diabetes, health-related quality of life, children, adolescents

Session: SCHOOL - BASED PREVENTION

Is Unplugged a universal prevention program?

Roman Gabrhelík¹, Hana Voňková¹, Michal Miovský¹, Olga Orosová²

¹ Charles University in Prague, 1st Med Faculty, Department of Addictology, Czech Republic

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

gabhelik@adiktologie.cz

Abstract

Universal prevention is generally considered appropriate and effective school-based preventive strategy aimed at reducing substance abuse. According to Mrazek and Haggertyho based on Gordon's classification, universality in prevention is defined by the target population, i.e. by the general population without identifying individual risk. Another important feature is that all are expected to benefit from the intervention. The main concern for universal prevention are differences in how "high-risk" vs. "Low-risk" individuals profit from prevention interventions. The Unplugged is a universal prevention education program for pupils of the 6th grade. The aim was to investigate the effect of prevention interventions on the use of cannabis in Czech adolescents with varying degrees of risk factors and to provide evidence of universality. The results suggest that the drug prevention intervention Unplugged can be considered truly universal preventive intervention. All children who underwent this intervention benefit relatively the same.

Keywords: universal prevention, effectiveness, intervention, school-based

Je Unplugged univerzálním preventivním programem?

Abstrakt

Univerzální prevence je obecně považována za vhodnou a efektivní školskou preventivní strategií snižování užívání návykových látek. Dle Mrazeka and Haggertyho, kteří vycházeli z Gordonovy klasifikace, univerzalita v prevenci je charakterizována cílovou populací, tj. obecnou populací bez identifikace individuální rizikovosti. Další významnou charakteristikou je, že všichni budou z intervence profitovat. Hlavní obavou u univerzální prevence jsou rozdíly v profitu "vysoce-rizikových" vs. "nízko-rizikových" jedinců. Unplugged je univerzálním programem školské prevence určené pro žáky 6. tříd. Cílem bylo prozkoumat efekt preventivní intervence na užití konopných drog u českých adolescentů s různou mírou rizikových faktorů a poskytnout důkazy o univerzalitě. Z výsledků vyplývá, že drogová preventivní program Unplugged lze považovat za skutečně univerzální preventivní intervenci. Všechny děti, které programem prošly profitují v relativních hodnotách stejně.

Klíčová slova: univerzální prevence, účinnost, intervence, školská prevence

Unplugged Booster Sessions?

Roman Gabrhelík¹, Michal Miovský¹, Lenka Skácelová¹, Oľga Orosová²

¹ Charles University in Prague, 1st Med Faculty, Department of Addictology, Czech Republic

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia
gabhelik@adiktologie.cz

Abstract

Unplugged is an effective school-based preventive intervention aimed at reducing substance abuse in 6th graders.

Booster sessions proved to be an option to maintain or even enhance the effect of the base intervention (e.g., Faggiano et al., 2008a; Cujipers, 2002; Tobler et al., 2000; Botvin et al., 1983). Therefore we develop Booster Sessions with the intention to, subsequently, measure the improvement of the intervention (Unplugged) in time while using the Booster Sessions focused on alcohol, tobacco and marijuana use and neuro-prevention lessons.

The content of the Unplugged Booster Sessions targeting 7th graders will be introduced.

Keywords: school-based, prevention, intervention, effectiveness, booster session

Podpůrné lekce Unplugged?

Abstrakt

Unplugged je efektivní školní preventivní intervence zaměřená na snížení užívání návykových látek u žáků 6. tříd.

Podpůrné lekce (booster sessions) se skýtají možnost zachovat nebo dokonce zvýšit účinek základní preventivní intervence (např. Faggiano et al, 2008a; Cujipers, 2002; Tobler et al, 2000; Botvin et al, 1983.). Proto vyvíjíme Podpůrné lekce s úmyslem následně měřit zlepšení intervence (Unplugged) v čase při použití Podpůrných lekcí se zaměřením na alkohol, tabák a užívání marihuany a lekce neuro-prevence.

Bude představen obsah intervence nPrevention zasedání zaměřených na žáky 7. tříd.

Klíčová slova: školská prevence, intervence, účinnost, podpůrné lekce

Monitoring the Unplugged prevention programme fidelity in CZ and SR

Lucie Jurystová¹, Marianna Berinšterová², Roman Gabrhelík¹, Oľga Orosová³

¹ Charles University in Prague, 1st Med Faculty, Department of Addictology, Czech Republic

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia

³ PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia
jurystova@adiktologie.cz

Abstract

Methods and ways that affect the implementation and the conditions of implementation of preventive interventions into practice, or the ways in which these interventions are carried out directly with the target group, have a crucial influence on the result and effect of the programs. Description of the key factors, including barriers and possible solutions in the process of implementing prevention programs is therefore necessary for their further development, research and overall success. The aim of this paper is to introduce the so-called fidelity of preventive intervention and its sub-factors that have been applied to a programme of primary prevention named Unplugged. The program was implemented in selected schools in the Czech and the Slovak Republic between 2013 and 2014. Fidelity includes information about how the programme Unplugged is implemented in practice and which factors may influence the success or the effect of the intervention. These areas, if they are comprehensively monitored, can provide valuable information for the further development of prevention programs and their methods of implementation.

Keywords: fidelity - Unplugged - primary prevention - effectiveness - CZ – SR

Monitorování fidelity preventivního programu Unplugged v ČR a SR

Abstrakt

Metody a způsoby, které ovlivňují realizaci a podmínky zavádění preventivních intervencí do praxe, respektive způsoby, jakými jsou tyto intervence prováděny přímo s cílovou skupinou, mají klíčový vliv na výsledek a efekt programu. Popsání klíčových faktorů, včetně bariér a možných řešení v procesu zavádění preventivních programů je proto nezbytné pro jejich další vývoj, výzkum a především úspěch.

Cílem příspěvku je seznámení s tzv. fidelitou preventivní intervence a jejími dílčími faktory, které byly aplikovány na konkrétní program primární prevence Unplugged realizovaný ve vybraných základních školách České a Slovenské republiky v letech 2013 až 2014. Fidelita zahrnuje informace o tom, s jakou věrností byl program Unplugged do praxe zaváděn a které faktory mohou úspěch a výsledný efekt intervence ovlivňovat. Tyto oblasti, pokud jsou sledovány komplexně, mohou poskytnout cenné informace pro vývoj dalších preventivních programů a jejich způsob zavádění do praxe.

Supportive adults and meaningful participation and their relationship to alcohol use among adolescents

Marianna Berinšterová¹, Oľga Orosová²

¹ *PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia*

² *PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia*

marianna.berinsterova@gmail.com

Abstract

Aim: To explore the contribution of having a supportive adult at home (parent or other adult), at school (teacher or other adult) and in the community (adult outside of home and school) as well as meaningful participation in these places with regards to alcohol use (AU) in the last 30 days among early adolescents, controlling for gender, perceived availability (PA) of alcohol and size of town.

Methods: Sample consisted of 1298 Slovak adolescents (53.3 % girls, Mage=11.52, SD=0.61). Measures: Resilience and youth development module for exploring adult support and meaningful participation; single item measures of AU (dichotomized 0-not use, 1-use) and PA from the ESPAD study. Binary logistic regression was used to analyse the data.

Results: 11.1 % of respondents (10% of girls and 12.3% of boys) reported AU. The model proved to be significant $\chi^2 = 49.81$ ($p < 0.01$) and explained between 6.5% and 13.3% of the variance in AU. A supportive adult at school and meaningful participation at school were significantly associated with AU. Gender and PA made a significant contribution to the model.

Discussion: The results show the importance of the school environment and suggest the needfulness of school-based prevention.

Keywords: *supportive adults-meaningful participation-alcohol use-adolescents.*

Podporní dospelí a zmysluplná participácia vo vzťahu k užívaniu alkoholu medzi dospelými.

Abstrakt

Cieľ: Zistiť, nakoľko podporné vzťahy zo strany dospelých v prostredí domova (rodič, alebo iný dospelý), školy (učiteľ, alebo iný dospelý) a v rámci komunity (dospelý mimo domu a školy), a zmysluplná participácia v spomínaných zložkách prostredia vysvetľujú užívanie alkoholu za posledných 30 dní medzi dospelými, pričom kontrolovanými premennými boli rod, vnímaná dostupnosť alkoholu, a veľkosť mesta/obce.

Metódy: Vzorka pozostávala z 1298 adolescentov na Slovensku (53,3% dievčat, Mvek=11,52, SD=0,61). Metodiky: Resilience and youth development module na skúmanie podporných vzťahov zo strany dospelých a zmyslupnej participácie; samostatná položka na skúmanie užívania alkoholu za

posledných 30 dní (dichotomizovaná: 0–neužíval, 1-užíval) a vnímanej dostupnosti alkoholu (ESPAD 2011).

Výsledky: 11.1% respondentov (10% chlapcov a 12.3% dievčat) uvádzalo užitie alkoholu za posledných 30 dní. Model logistickej regresie ($\chi^2 = 49,81$, $p < 0.01$) vysvetľoval 6.5% až 13.3% variancie užitia alkoholu za posledných 30 dní. Podporný dospelý, ako aj zmysluplná participácia v školskom prostredí, bola vo významnom negatívnom vzťahu k užitiu alkoholu za posledných 30 dní. Významnými prediktormi boli aj rod a vnímaná dostupnosť alkoholu.

Diskusia: Výsledky poukazujú na dôležitosť školského prostredia a podporujú opodstatnenosť školských programov prevencie.

Kľúčové slová: podporní dospelí – zmysluplná participácia - užívanie alkoholu - dospievajúci.

Analysing the properties of friendship networks following the social skills intervention programme in primary school classrooms

Marek Dobeš, Radka Lipovská

Institute of Social Sciences of Slovak Academy of Science in Košice, Slovak Republic

dobes@saske.sk

Abstract

Aim of the study is to analyse friendship networks in primary school classrooms in connection with an intervention programme aimed to improve social skills of pupils. Social skills contribute to mental health of pupils and decrease the prevalence of risk-taking behaviours. To analyse the longitudinal data from friendship networks we use the Stochastic Actor-Oriented Model. We extract parameters of the models together with some characteristics of network dynamic such as Hamming distance and the Jaccard index and compare the dynamics of the networks of children with and without classroom intervention.

Preliminary findings show there are differences between networks of children that participated in the programme and those that did not participate. Levels of perceived friendship in classrooms that participated in the programme seem to have significantly increased in comparison to control groups.

Keywords: dynamic properties of networks, school interventions

Analýza vlastností sietí priateľstiev u žiakov základných škôl ako súčasť vyhodnotenia intervenčného programu na podporu sociálnych zručností v školských triedach.

Abstrakt

Cieľom článku je analyzovať siete priateľstiev v triedach základných škôl v súvislosti s intervenčným programom na rozvoj sociálnych zručností žiakov,

ktorý bol v školách realizovaný. Sociálne zručnosti pozitívne ovplyvňujú duševné zdravie detí a znižujú výskyt rizikového správania. Na analýzu longitudinálnych dát sietí priateľstiev používame Stochastický agentovo-orientovaný model. Zisťujeme parametre modelov a dynamické charakteristiky sietí ako zmeny v čase merané Hammingovou vzdialenosťou a Jaccardovým indexom. Porovnáваме charakteristiky sietí v triedach, v ktorých bola, a v ktorých nebola realizovaná intervencia. Predbežné výsledky naznačujú, že existujú rozdiely v sieťach priateľstiev u detí, ktoré sa zúčastnili programu, a ktoré sa ho nezúčastnili. Vnímaná úroveň priateľstva sa štatisticky signifikantne zvýšila v triedach, kde boli realizované intervencie.

Kľúčové slová: dynamické vlastnosti sietí, intervencie na školách

The realization of primary drug abuse prevention program in the secondary school environment

Soňa Pučanová

Stredná priemyselná škola elektrotechnická Košice, Slovakia
pucanova@spseke.sk

Abstract

The objective of our report is to present our positive experience with realization of peer program focused on the drug abuse prevention. Members of our peer group, working at Secondary electrotechnical school in Kosice, would like to demonstrate their personal involvement with schoolmates, their influence and potential outcome. They would like to present the forms, methods and activities that help them to achieve their goals. At the same time, they want to point out the activities that really work, even though their exact outcome might not be noticeable right away but in the long term they do bring more than satisfactory results. They see the key of their success in team work, active involvement, age appropriate communication and necessary motivation. Our peer program could not reach its full potential without considerable support of school administration and crucial part is also played by the teacher, who functions as a "supervisor" of the peer group. His/her main role is to recruit the suitable activists, plan particular activities and establish the effective communication with the school administration and other supporting organizations.

Keywords: primary drug abuse prevention, secondary school

Realizácia programu primárnej prevencie závislostí v podmienkach strednej školy.

Abstrakt

Cieľom nášho príspevku je prezentovať dobré skúsenosti pri realizácii rovesníckeho programu primárnej prevencie drogových závislostí. Členovia rovesníckej skupiny na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej v

Košiciach chcú predstaviť to, čo práca s rovesníkmi prináša škole, ich spolužiakom a hlavne im samotným. Chcú prezentovať formy, metódy a aktivity, ktoré im pri ich práci na škole pomáhajú.

Zároveň poukážu na to, čo v stredoškolskej praxi pri prevencii naozaj funguje, aj keď exaktné výsledky ich práce nie sú na prvý pohľad ľahko rozpoznateľné. Práca v skupine, hravá forma, komunikácia prispôbená veku cieľovej skupiny, aktivizujúce a motivačné metódy sú základom ich pôsobenia. Na ich fungovanie je nevyhnutná podpora vedenia školy, a ako kľúčová sa jednoznačne ukazuje podpora učiteľa, ktorý je vlastne akýmsi „supervízorom“ rovesníckej skupiny. Jeho úlohou je i výber vhodných aktivistov, plánovanie jednotlivých aktivít a komunikácia s vedením školy či s inými podpornými organizáciami

Kľúčové slová: primárna prevencia závislostí, stredné školy

Good experiences with realisation of peer's program in area of primary school

Matúš Kišš

Súkromná základná škola, Slobody 1, Košice, Slovakia

matus.kiss@gmail.com

Abstract

We want to introduce our peer's group, which works in Private elementary school on Sloboda st. in Košice and this is our tenth year of existence. Let us introduce ourselves. We are members of peer group, which is working on your school for ten years. We will show you the process of becoming a peer from an ordinary pupil of primary school by passing the peer program, organized by FILIA, n.o. Peer, who is unvaluable help for every school, which wants to prevent and believes, that it's not enough to „pour“ new informations into heads, but that it's important to improve our personal and social competences. We'll show you our opportunities, which were given to us by our school to work with younger schoolmates and of course our results.

Keywords: peer group, primary prevention

Dobrá skúsenosť s realizáciou rovesníckeho programu v prostredí základnej školy.

Abstrakt

V našom príspevku Vám predstavíme rovesnícku skupinu, ktorá na Súkromnej základnej škole na ulici Slobody v Košiciach funguje už desiaty rok. Ukážeme Vám, ako sa z obyčajného žiaka našej školy stáva, absolvovaním Rovesníckeho programu prevencie závislostí, ktorý organizuje FILIA, n.o., rovesník. Rovesník, ktorý je neoceniteľnou pomocou pre každú školu, ktorá chce k prevencii pristupovať systematicky a ktorá si myslí, že nám nestačí len „nalievať“ do hlavy nové vedomosti, ale že potrebujeme predovšetkým intenzívne rozvíjať naše osobnostné a spoločenské

kompetencie. Ukážeme Vám, aké nám škola vytvorila podmienky pre našu prácu, ako pracujeme s mladšími spolužiakmi a najmä, čo z toho my - rovesníci máme.

Kľúčové slová: rovesnícka skupina, primárna prevencia

Session: RISKY BEHAVIOUR OF ADOLESCENTS AND UNIVERSITY STUDENTS

Alcohol Use in Slovak early adolescents: Analysis of self-efficacy, expected consequences and selected contextual variables

Karolína Barinková¹, Oľga Orosová¹, Marianna Berinšterová²

¹ *PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia*

² *PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia*
karolina.barinkova@gmail.com

Abstract

Aim: To explore the associations between self-efficacy, expected consequences of drinking, contextual factors (gender, social status of family, availability of alcohol) and alcohol use of adolescents were the main aims of this study.

Method: A total of in representative sample of 1298 (F=53.3%) elementary school students (M=11.72, SD=0.67) completed a self-report questionnaire from international study ESPAD. Students were asked regarding: items of the last 30 day alcohol use (AU) (dichotomized- 0 - not use, 1-use), self-efficacy, expected consequences expect of AU and availability of alcohol. Data was analysed by binary logistic regression.

Results: 21,6% (F=18.2%, M=25,7%) reported of the last 30 day alcohol use in sample. A model of the associations between explored risk factors and alcohol use of adolescents was statistically significant $X^2 = 67,186$ ($p < 0.001$) and it explained 9% to 18% of variance of AU experience. Only three of the independent variables made a unique statistically significant contribution to the model: positive consequences (OR=0.887), negative consequences about prevalence of AU among peers (OR=1.117) and availability of alcohol (OR=1.345). Self-efficacy and gender were not significant variables.

Discussion: The results show the benefit of external influence at the expense of personal characteristics to use of alcohol in early adolescence.

Keywords: self-efficacy, alcohol use, adolescents

Užívanie alkoholu u vzorky Slovenských adolescentov: Analýza sebaúčinnosti, očakávaných dôsledkov a vybraných kontextuálnych premenných.

Abstrakt

Cieľ: Preskúmanie vzťahov medzi sebaúčinnosťou, očakávanými dôsledkami užívania alkoholu, kontextuálnymi faktormi (rod, sociálny status, dostupnosť alkoholu) a užívaním alkoholu u študentov v rannej adolescencii bolo hlavným cieľom tejto štúdie.

Metóda: u celkovej vzorky 1298 (\bar{X} = 53,3%) žiakov základných škôl (M = 11,72, SD = 0,67) boli položkami dotazníka z medzinárodnej štúdie ESPAD, merané premenné výskumu: položky vzťahujúce sa k užívaniu alkoholu za posledných 30 dní (UA) (dichotomizované-0 – neužil alkohol, 1-užil alkohol), sebaúčinnosti, očakávaným dôsledkom vo vzťahu k prevalencii UA u rovesníkov a dostupnosť alkoholu. Údaje boli analyzované pomocou binárnej logistickej regresie.

Výsledky: 21,6% (F = 18,2%, M = 25,7%) študentov vo výskume uviedlo užívanie alkoholu za posledných 30 dní. Model zameraný na vzťahy medzi skúmanými rizikovými faktormi a užívaním alkoholu u študentov bol štatisticky významný $\chi^2 = 67186$ ($p < 0,001$), a vysvetľoval 9% až 18% rozptylu skúsenosti s užívaním alkoholu. Tri z nezávisle premenných štatisticky významne prispievali k modelu: pozitívne dôsledky ($OR = 0.887$), negatívne dôsledky vo vzťahu k prevalencii UA u rovesníkov ($OR = 1.117$) a dostupnosť alkoholu ($OR = 1.345$). Sebaúčinnosť a rod sa vo výskume nepreukázali ako významné premenné.

Diskusia: Výsledky poukazujú na význam vonkajších faktorov na úkor osobných charakteristík vo vzťahu k užívaniu alkoholu v rannej adolescencii.

Kľúčové slová: sebaúčinnosť, užívanie alkoholu, adolescenti.

How normative beliefs and alcohol expectancies contribute to alcohol use among Slovak adolescents?

Monika Brutovská¹, Marianna Berinšterová¹, Oľga Orosová²

¹ PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

brutovska.monika@gmail.com

Abstract

Aim: to investigate the contribution of descriptive normative beliefs (DNB), positive alcohol expectancies (PAE), gender and the town size based on the number of inhabitants, on adolescents' alcohol use (AU) (APVV-0253-11). Methods: The data were collected from 1298 adolescents (the representative sample) (53.4% girls; M_{age} = 11.52; SD = .61), who answered questions about frequency of AU in the past 12 months (dichotomized variable – no consume (0), consume (1)); PAE; DNB about friends. Data analysis: binary logistic regressions. Findings: A series of regressions were conducted according to all interactions of the individual variables. The interactions were removed according to their significance and a finally model was created ($\chi^2 = 20.21$, $df = 6$, $p < .001$) explaining between 14.8% and 22.6% variance of reported AU. The model showed positive relationships of PAE ($OR = 1.25$ (1.14-1.37)), the town size ($OR = 2.51$ (1.33-4.73)) and gender ($OR = .26$ (.12-.54)) on AU. Gender was the moderator of the relationship between higher DNB and AU. Similarly, the town size was the moderator of the relationship between higher

PAE and AU. Discussion: The results support the importance of the social impact strategy and the need to take into account gender and the town size when preparing prevention programmes of AU among adolescents.

Keywords: descriptive normative beliefs, alcohol expectancies, alcohol use, adolescents

Ako normatívne presvedčenia a očakávané dôsledky konzumácie alkoholu prispievajú ku konzumácii alkoholu slovenských dospelých?

Abstrakt

Cieľ: preskúmať podiel deskriptívnych normatívnych presvedčení (DNP), pozitívnych očakávaných dôsledkov konzumácie alkoholu (POD), rodu a veľkosti obce na základe počtu obyvateľov na konzumácii alkoholu (KA) dospelých (APVV-0253-11). Metódy: Výskumu sa zúčastnilo 1298 žiakov ZŠ (reprezentatívna vzorka) (53,4% dievčat; Mvek=11,52; SD=,61), ktorí odpovedali na položky o frekvencii KA za posledných 12 mesiacov (dichomizovaná – nekonzumovali (0); konzumovali (1)), POD, DNP týkajúcich sa kamarátov. Analýza dát: binárne logistické regresie. Zistenia: Do štatistických analýz boli vkladané všetky interakcie jednotlivých premenných a na základe ich vylúčenia podľa prislúchajúcej signifikancie bol vytvorený výsledný signifikantný model ($\chi^2=20,21$, $df=6$, $p<,001$) vysvetľujúci od 14,8% do 22,6% variácie uvádzanej KA. Model preukázal pozitívny vzťah POD (OR=1,25 (1,14-1,37)), veľkosti obce (OR=2,51 (1,33-4,73)) a rodu (OR=,26 (,12-,54)) ku KA. Moderátorom vzťahu vyšších DNP a KA bol rod, podobne veľkosť obce bola moderátorom vzťahu vyšších POD a KA. Diskusia: Výsledky podporujú dôležitosť stratégie sociálneho vplyvu a potrebu zohľadňovania rodu a veľkosti obce pri príprave programov prevencie KA medzi dospelými.

Kľúčové slová: deskriptívne normatívne presvedčenia, očakávané dôsledky konzumácie alkoholu, konzumácia alkoholu, adolescenti

Plasticity and Stability, risk behaviour of adolescents and prevention

Beata Gajdošová, Oľga Orosová, Anna Janovská

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

beata.gajdosova1@upjs.sk

Abstract

Background: The exploration of the relationship between personality factors and especially the higher order personality factors of Plasticity and Stability (Erdle, Gosling, Potter, 2009) and health related behaviour could be beneficial for improving the quality of the data based prevention.

Aim: The aim of this study is to present the theoretical background as well as to provide the research findings regarding the higher order personality factors Plasticity (Extraversion and Openness to Experience) and Stability (Neuroticism, Agreeableness and Conscientiousness) in the context of their relationship with health related behaviour. This study will present the research findings which are mainly based on the projects carried out at the Department of Educational Psychology and Health psychology, Faculty of Arts, Pavol Jozef Safarik University in Košice (APVV-20-038 205, APVV-0253-11, VEGA 1/1092/12).

Conclusion: This contribution highlights the possibilities for application of the presented theoretical concept supported by empirical findings regarding the higher order factors of Plasticity and Stability of the Five Factor Model of Personality in relation to health related behaviour within the context of prevention and intervention activities.

Keywords: Plasticity, Stability, health related behavior

Plasticita a Stabilita, rizikové správanie dospelých a prevencia.

Abstrakt

Východiská: Vzťah osobnostných faktorov, na ich základe kreovaných nadfaktorov plasticity a stability (Erdle, Gosling, Potter, 2009) so správaním súvisiacim so zdravím je možným podnetom pre skvalitnenie prevencie so zdravím súvisiaceho správania založenej na výskumných dátach.

Cieľ: Cieľom príspevku je predstaviť teoretické východiská ako aj výskumné zistenia osobnostných nadfaktorov plasticity (extroverzia a otvorenosť voči skúsenosti) a stability (neuroticizmus, prívetivosť a svedomitosť) a ich vzťahu so správaním súvisiacim so zdravím. Základom aplikácie budú výskumné zistenia riešených projektov Katedry pedagogickej psychológie a psychológie zdravia FFUPJŠ v Košiciach (APVV-20-038 205, APVV-0253-11, VEGA 1/1092/12).

Záver: Upozorňujeme na možné využitie teoretických ako aj výskumných zistení o nadfaktoroch plasticity a stability Päťfaktorového modelu osobnosti vo vzťahu k správaniu súvisiaceho so zdravím v prevenčných a intervenčných aktivitách.

Kľúčové slová: plasticita, stabilita, správanie súvisiace so zdravím

Family processes and risky behaviour among adolescents

Ondrej Kalina

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia
okalina@gmail.com

Abstract

The aim of the study was to explore the associations between family processes (monitoring, support, communication, closeness) and risky behaviour (smoking, alcohol use, sexual risk behaviour) of adolescents.

Data were collected from 3530 students in 8th and 9th grades of basic school (51.5% females; mean age=14.3; SD=0.6). Adolescent family process measure was used to assess family processes. Those respondents which reported: having had sexual intercourse; binge drinking at least once during last month; active smoking were indicated as risk group. Binary logistic regression was used in IBM SPSS 20.

More than 12% of students reported lifetime sexual intercourse; more than 18% reported binge drinking during last month and 22% were active smokers. The higher rates of parental monitoring were associated with lower probability to behave risky in all explored behaviours. However the effect of monitoring decreased or disappeared when the other variables (support, closeness, communication) were added to regression model. After adding these variables, higher support and closeness were observed as protective factors. Our results are in contrast to majority of studies on monitoring and risk behaviour as monitoring was interpreted as a protective factor. However such associations may be explained by other variables such as family support and closeness.

Keywords: family processes, risky behaviour, adolescents

Procesy v rodine a rizikové správanie adolescentov.

Abstrakt

Cieľom výskumu bolo preskúmať vzťah medzi procesmi v rodine (monitoring, opora, komunikácia, blízkosť) a mierou rizikového správania (fajčenie, pitie, sexuálne správanie) adolescentov. Vzorku tvorilo 3530 žiakov v 8. a 9. ročníkov ZŠ (51,5% žien, priem. vek 14,3; SD 0.6). Na meranie procesov v rodine bol použitý dotazník Adolescent family process measure (AFPM). Respondenti, ktorí už mali pohlavný styk; boli opití aspoň raz počas posledného mesiaca; a boli aktívny fajčiari, boli identifikovaní ako rizikovní. Na analýzu dát boli použité regresné modely v programe IBM SPSS 20.

Viac ako 12% žiakov malo pohlavný styk; viac ako 18% bolo opitých aspoň raz za posledný mesiac; 22% z nich fajčí pravidelne. Vyššia miera monitoringu zo strany rodičov bolo spojená z nižšou pravdepodobnosťou sa správať rizikovo vo všetkých oblastiach rizikového správania. Po pridaní ďalších premenných do modelu miera významnosti monitoringu poklesla až zmizla. Na druhej strane vyššia miera opory a blízkosti sa v tomto modeli javili ako silnejšie protektívne faktory ako monitoring.

Naše výsledky sú v miernom rozpore s predošlými štúdiami, ktoré potvrdili protektívnu rolu monitoringu na rizikové správanie. Tento vzťah však môže byť vysvetlený cez pôsobenie iných premenných ako sú blízkosť a opora v rodine

Kľúčové slová: procesy v rodine; rizikové správanie, adolescent

Different types of normative beliefs and alcohol outcome expectancies in relation to alcohol consumption among university students

Martin Vrabel', Monika Brutovská

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia
martinnvrabel@gmail.com

Abstract

Aim: To investigate the relationships between: (a) different types of normative beliefs (NB); (b) alcohol outcome expectancies (AOE) and alcohol consumption (AC) among university students. **Methods:** The sample consisted of 236 university students from Kosice (62% women). The measures used for the data collection were: AUDIT to measure AC; items measuring descriptive and injunctive NB; Personal alcohol attitude scale to assess personal NB; Alcohol Outcome Expectancies Scale for AOE. **Data analysis:** Pearson correlation coefficient, t-test, U-test. **Results:** The results showed significant positive relationships between (a) descriptive NB ($r=.328$; $p<.001$), (b) personal NB ($r=.590$; $p<.001$) and AC. It was shown that increased AC of students was related to a stronger belief regarding high AC of their peers and a benevolent attitude towards AC. There was no significant relationship between injunctive NB and AC. A positive relationship was found between positive ($r=.482$; $p<.001$) as well as negative ($r=.309$; $p<.001$) AOE and AC. This result shows that positive and negative AOE were related to higher individual AC. **Discussion:** The research findings emphasize the importance of descriptive and personal NB and both positive and negative AOE in the context of AC among university students. However, further investigations of both constructs are still required.

Keywords: normative beliefs, alcohol consumption, alcohol outcome expectancies, university students

Rôzne typy normatívnych presvedčení a očakávané dôsledky konzumácie alkoholu vo vzťahu ku konzumácii alkoholu medzi vysokoškólákmi

Abstrakt

Cieľ: Preskúmať vzťahy medzi: (a) rôznymi typmi normatívnych presvedčení (NP); (b) očakávanými dôsledkami konzumácie alkoholu a konzumáciou alkoholu (KA) medzi vysokoškólákmi. **Metódy:** Výskumnú vzorku tvorilo 236

študentov košických univerzít (62% žien). Na zber dát boli využité: dotazník AUDIT, zisťujúci KA; položky merajúce deskriptívne a injunktívne NP; škála Osobný postoj k alkoholu zisťujúca personálne NP; dotazník Alcohol Outcome Expectancies Scale zisťujúci očakávané dôsledky konzumácie alkoholu. Analýza dát: Na analýzu dát bol použitý Pearsnov korelačný koeficient, t-testy, Mann–Whitneyho U-test. Zistenia: Výskum preukázal signifikantný pozitívny vzťah medzi (a) deskriptívnymi ($r=0,328$; $p\alpha<0,001$), (b) personálnymi NP ($r=0,590$; $p\alpha<0,001$) a KA. Čím viac je teda študent presvedčený, že ostatní vysokoškoláci konzumujú alkohol a čím je jeho postoj voči KA benevolentnejší, tým vyššia je individuálna KA. Vzťah injunktívnych NP a KA signifikantný nebol. Zistili sme tiež pozitívny vzťah medzi pozitívnymi ($r=0,482$; $p\alpha<0,001$) a zároveň aj negatívnymi očakávanými dôsledkami ($r=0,309$; $p\alpha<0,001$) a KA. Znamená to, že vyššie pozitívne, ale aj vyššie negatívne očakávania konzumácie alkoholu sú vo vzťahu s vyššou individuálnou KA. Diskusia: Výskumné zistenia poukazujú na význam deskriptívnych i personálnych NP a pozitívnych ako aj negatívnych očakávaných dôsledkov konzumácie alkoholu v rámci konzumácie alkoholu medzi vysokoškolákmi, avšak vyžadujú si ešte ďalšie skúmanie oboch konštruktov.

Kľúčové slová: normatívne presvedčenia, konzumácia alkoholu, očakávané dôsledky od konzumácie alkoholu, vysokoškoláci

POSTER SESSION

Cyberbullying as a one of a significant consequence of the risk behavior on the internet among adolescents

Magdaléna Halachová, Eva Žiaková

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
magdalena.halachova@gmail.com

Abstract

The aim of this research was to define an existence and directions in relations among variant degrees of self-assessment, social support, coping and cyberbullying. This research was administered to college students. The authors would like to clarify the risk behavior which is related to the cyberbullying.

The research sample consisted of more than 600 students from Slovak universities. The administered questionnaire has consisted of several standardized questionnaires. This report is about only one part of the whole research. For this part, authors used focusing issues on cyberbullying, risk behavior on the Internet, passing prevention methods and realized / unrealized intervention and recovery support from a social worker.

Significant connections have been proven between the defined variables. We can asses, that cyberbullying is a socio-pathological phenomenon of the contemporary society, which is causing numerous negative consequences. Risk behavior in the online environment, is directly or indirectly related to cyberbullying. Based on this result, authors think that it is necessary to highlight the importance of effective prevention at all its levels. We consider this a favorable opportunity for the application of a multidisciplinary team of experts helping professions, as well as for effective social work in this area.

Keywords: Cyberbullying. Risk behavior on the Internet. Adolescence.

Kyberšikanovanie ako jeden z významných dôsledkov rizikového správania na internete u adolescentov

Abstrakt

Autorky realizovali v roku 2014 výskum s cieľom popisu existencie a smeru vzťahov medzi mierou sebahodnotenia, sociálnej opory, spôsobu zvládania záťažových situácií a kyberšikanovaním ako novodobým sociálno-patologickým javom v súčasnej spoločnosti u študentov vysokých škôl. Zámerom výskumu bolo i objasnenie s kyberšikanovaním súvisiaceho rizikového správania na internete, ktorým sa bude prezentovaná posterová štúdia podrobnejšie zaoberať.

Výskumnú vzorku tvorilo viac ako 600 študentov slovenských vysokých škôl. Celý dotazník pozostával z batérie viacerých štandardizovaných dotazníkov. Predstavovaná časť bola však tvorená autorskými otázkami zameranými na kyberšikanovanie, rizikové správanie na internete, spôsoby absolvovanej prevencie a realizovanej/ nerealizovanej intervencie a využití pomoci od

sociálneho pracovníka. Preukázali sa významné súvislosti medzi vymedzenými premennými. Môžeme konštatovať, že kyberšikanovanie je sociálno-patologický jav súčasnej spoločnosti, ktorý spôsobuje množstvo negatívnych dôsledkov. Je možné tvrdiť, že rizikové správanie v prostredí internetu priamo či nepriamo súvisí s kyberšikanovaním a preto je potrebné poukázať na dôležitosť efektívnej prevencie na jej všetkých úrovniach. To považujeme za vhodnú príležitosť pre uplatnenie multidisciplinárneho tímu odborníkov pomáhajúcich profesií, ako i pre efektívnu sociálnu prácu v tejto oblasti.

Kľúčové slová: Kyberšikanovanie. Rizikové správanie na internete. Adolescencia.

Salutoprotective Factors and Possibilities of Education, Navigation and Counseling in the Process of Improving the Quality of Life of Cancer Patients

Agnesa Kočišová, Katarína Šišanská

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
agnesa.kocisova@upjs.sk

Abstract

According to statistics, the increase in cancer incidence in Slovakia is alarming. The causes are multifactorial, on the occurrence and course of cancer involved, first psychobiologic mechanisms, as well psychosocial factors. The authors focus on the salutoprotective factors and their importance, proactive coping, stress management, resilience, social support, sense of life, physical activity, nutrition etc. The main purpose of the research was to determine the nature of the subjective assessment of quality of life cancer patients. The authors used quantitative and qualitative methodology, as research methods were used questionnaire: WHOQOL-BREF, Brief COPE, MSPSS, and semi-structured interviews. The research sample consisted of 168 cancer patients and 31 adolescent cancer patients. There were significant differences found in the subjective evaluation of the total QoL, especially in the domain of psychological health. Adolescents cancer patients welcome e-learning as an attractive method of obtaining information of their illness. Based on the research findings, the authors suggests a set of learning activities, counseling and navigation for the benefit of cancer patients and in favor of improving their quality of life.

Keywords: Cancer. Quality of Life. Salutoprotective Factors. Education. Navigation. Counseling.

Salutoprotektívne faktory a možnosti edukácie, navigácie a poradenstva pri zvyšovaní kvality života onkologicky chorých

Abstrakt

Podľa štatistiky je nárast incidencie zhubných nádorov v SR alarmujúci. Príčiny vzniku rakoviny sú multifaktoriálne, na vzniku a priebehu onkologických ochorení sa podieľajú psychobiologické mechanizmy aj psychosociálne faktory. Autorky sa zameriavajú na salutoprotektívne faktory a ich význam: na proaktívne zvládanie záťaže a stresu, resilienciu, sociálnu oporu, zmysel života, pohybové aktivity, výživu a pod. Hlavným cieľom výskumu bolo zistiť charakter subjektívneho hodnotenia kvality života onkologicky chorých.

Autorky využili kvantitatívnu aj kvalitatívnu metodológiu, ako výskumné metódy boli použité dotazník WHOQOL-BREF, dotazník Brief COPE, dotazník MSPSS a pološtruktúrovaný rozhovor. Výskumná vzorka pozostávala zo 168 onkologicky chorých a 31 onkologicky chorých adolescentov. Pri hodnotení kvality života onkologicky chorých boli zistené významné rozdiely v subjektívnom hodnotení celkovej KŽ a predovšetkým v doméne psychické zdravie, prežívanie. Onkologicky chorí adolescenti vítajú e-learning ako atraktívnu metódu získavania informácií o svojej chorobe. Na základe výsledkov výskumu autorky navrhujú súbor edukačných aktivít, poradenstvo a navigáciu pre onkologicky chorých a v prospech zlepšenia ich kvality života.

Kľúčové slová: Onkologické ochorenia. Kvalita života. Salutoprotektívne faktory. Edukácia. Navigácia. Poradenstvo.

Contributions of Spirituality in Prevention of Burnout in Helping Professions

Beáta Kubušová, Anton Fabian

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
beakubusova@netkosice.sk

Abstract

The paper focuses on the prevention of burnout among helping professionals. We based on the assumption that spirituality as a strategy for coping with stress can be an important factor in maintaining the balance between burnout and well-being of workers. The research sample consisted of 407 helping professionals in social services in the Slovak Republic. We used two standardized questionnaires: Maslach Burnout Inventory - MBI (Maslach, Jackson, 1981) and Spiritual Well-Being Scale - SWBS (Paloutzian, Ellison, 1982). The research results have brought realization that there is a high proportion of helping professionals with moderate to high rates of burnout. The correlation and regression analysis pointed out the relationship between burnout and spirituality, and thus confirmed the possibility of a protective influence of spirituality in burnout prevention of workers in social services. Based on the results we can conclude that it is necessary to enhance and expand various burnout prevention strategies among helping professionals in social services.

Keywords: burnout prevention, spirituality, helping professions, social service facilities

Prínos spirituality v prevencii syndrómu vyhorenia pomáhajúcich pracovníkov

Abstrakt

Príspevok sa zameriava na prevenciu syndrómu vyhorenia u pracovníkov pomáhajúcich profesií. Vychádzali sme z predpokladu, že spiritualita ako stratégia zvládania záťaže, môže byť významným faktorom udržania rovnováhy medzi vyhorením a celkovou pohodou pracovníka. Výskumnú vzorku tvorilo 407 pomáhajúcich pracovníkov pracujúcich v zariadeniach sociálnych služieb v Slovenskej republike. Použili sme dva štandardizované dotazníky - Maslach Burnout Inventory (MBI) od Ch. Maslach a S. E. Jackson a Dotazník spirituálnej pohody (Spiritual Well -Being Scale - SWBS) od autorov R. F. Paloutzian a C. W. Ellison. Výsledky výskumu priniesli poznatok, že existuje vysoký podiel pomáhajúcich pracovníkov so strednou až vysokou mierou vyhorenia. Korelačná a regresná analýza poukázala na vzťah vyhorenia a spirituality a potvrdila tak možnosť spirituality protektívne pôsobiť v rámci prevencie vyhorenia pomáhajúcich pracovníkov. Na základe výsledkov môžeme konštatovať, že je potrebné zvýšiť a rozšíriť rôzne stratégie prevencie syndrómu vyhorenia medzi pomáhajúcimi pracovníkmi v sociálnych službách.

Kľúčové slová: prevencia syndrómu vyhorenia, spiritualita, pomáhajúce profesie, zariadenia sociálnych služieb.

Social Consequences of Using the Social Networks

Vladimír Lichner, Patrícia Karabinošová, Dušan Šlosár

*PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
vladimir.lichner@gmail.com*

Abstract

The aim of the poster presentation study was to describe the relationship between using of social networks and the possible social consequences to users, including internet addiction, reduction of real social interaction, level of verbal communication, self-confidence and real time perception during social networks using.

The sample, comprising 306 slovak university students' (102 males, 204 females), was divided into two groups by daily time of using social network sites (less than 3 hours, more than 3 hours). More than three hours of daily using is considered as a risk behavior on the internet. The respondents were administered the questionnaire, consists of 20-item Internet Addiction Test (IAT) by Kimberly Young (1996) and scales for measure other social consequences for this study.

The findings indicate, that 20% respondents have problems with addictive behavior by IAT questionnaire. There was identified a medium-strength

relationship between score of internet addiction and daily time of social network using. In the other variables of social consequences, there was identified statistically significant difference between score of social consequences and daily time of social networks using. The research suggests, that the social networks usage is a risk behavior with a significant social consequences.

Keywords: Social network. Internet addiction. Social consequences.

Sociálne dôsledky používania sociálnych sietí

Abstrakt

Cieľom štúdie k posterovej prezentácii bolo popísať vzťahy medzi využívaním sociálnych sietí a možnými sociálnymi dôsledkami na užívateľov, ktoré zahŕňajú závislosť na internete, zníženú úroveň osobných interakcií, verbálnej komunikácie, sebavedomia ako i stratu zmyslu pre reálny čas.

Výskumný súbor bol zložený z 306 študentov a študentiek slovenských vysokých škôl (102 mužov, 204 žien) a bol rozdelený do dvoch skupín podľa denného času pripojenia na internete (menej ako 3 hodiny, viac ako 3 hodiny). Viac ako tri hodiny denného pripojenia považujeme za rizikové správanie vo vzťahu k internetu. Respondentom bol predložený dotazník pozostávajúci z 20-položkového dotazníka IAT podľa Kimberly Young (1996) a škály pre vyjadrenie ďalších vymedzených sociálnych dôsledkov.

Výsledky preukazujú, že 20% respondentov vykazuje známky závislostného správania podľa použitého dotazníka IAT. Tu bol identifikovaný stredne silný vzťah medzi skóre závislosti na internete a denným časom stráveným na sociálnych sieťach. V prípade ďalších premenných vyjadrujúcich vymedzené sociálne dôsledky bol identifikovaný štatistický významný rozdiel medzi týmito dôsledkami a denným časom na sociálnych sieťach. Prezentovaný výskum naznačuje, že používanie sociálnych sietí je rizikovým správaním s prítomnosťou sociálnych dôsledkov.

Kľúčové slová: Sociálna sieť. Závislosť na internete. Sociálne dôsledky.

Cyberbullying in primary schools in Kosice

Soňa Lovašová, Magdaléna Halachová, Vladimír Lichner

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
sona.lovasova@upjs.sk

Abstract

The research for poster presentation was a pilot study of the cyberbullying among pupils of primary schools in Kosice. Its aim was to identified a prevalence, most common forms and methods of cyberbullying and their possible relationships with a parental style, social support and safety behavior on the internet. We were interested in the type of passing prevention and the preferred forms of intervention and communication. The sample was

consisted of more than 600 pupils of primary schools in Kosice. Cyberbullying were investigated by authors-questionnaire oriented on prevalence, forms, methods and prevention of cyberbullying. Parental style were assessed using the Questionnaire detecting method of education in the family (Čáp, Boschek, 1994). The results indicate, that cyberbullying is a significant social problem among primary school pupils'. There was identified, that the parental style is related to cyberbullying. The research results highlight the importance of effective prevention (by e.g. school social work) and intervention (by distant intervention) of this socio-pathological problem for minimalization the negative consequences. We want to emphasize the role of school social worker as a member of multidisciplinary team for solving this problem.

Keywords: Cyberbullying. Parental style. Prevention. Intervention

Kyberšikanovanie na základných školách v meste Košice

Abstrakt

Výskum k posterovej prezentácii bol pilotnou štúdiou zameriavajúcou sa na kyberšikanovanie u žiakov základných škôl v Košiciach. Jeho cieľom bolo identifikovať mieru výskytu, najčastejšie formy a prostriedky kyberšikanovania a ich možné súvislosti s rodičovským štýlom, sociálnou oporou a bezpečnosťou na internete. Zaujímal nás i typ absolvovanej prevencie ako i preferované formy intervencie a komunikácie. Výskumný súbor pozostával z viac ako 600 žiakov základných škôl v meste Košice. Kyberšikanovanie bolo skúmané prostredníctvom autorského dotazníka orientujúceho sa na výskyt, formy, prostriedky a prevenciu kyberšikanovania. Rodičovský štýl bol hodnotený prostredníctvom Dotazníka na zisťovanie spôsobu výchovy v rodine (Čáp, Boschek, 1994). Výsledky indikujú, že kyberšikanovanie je významným problémom u žiakov základných škôl. Identifikovali sme súvislosť medzi rodičovským štýlom a kyberšikanovaním. Výsledky výskumu zdôrazňujú význam efektívnej prevencie (napr. prostredníctvom školského sociálneho pracovníka) a intervencie (prostredníctvom jej dištančnej formy) tohto sociálno-patologického javu pre minimalizáciu negatívnych sociálnych dôsledkov. Chceme takto poukázať na úlohu školského sociálneho pracovníka ako člena multidisciplinárneho tímu pre riešenie tohto problému.

Kľúčové slová: kyberšikanovanie, rodičovský štýl, prevencia, intervencia

Use of Legal Drugs among Adolescents: Gender, Perceived Risk and Age of First Use

Dana Rosová¹, Marianna Berinšterová², Oľga Orosová³

¹ PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia

³ PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

dana.rosova@upjs.sk

Abstract

Aim: To explore the associations between gender, perceived risks of alcohol use (AU) and tobacco cigarettes smoking (TCS) and the age of initiation of AU and TCS in a sample of adolescents. The controlled variables were town size, socio-economical status, perceived availability of alcohol and tobacco cigarettes, risky behaviour of parents and best friend.

Methods: The sample consisted of 1298 adolescents (53.3% girls, M=11.72, SD=0.67) (APVV-0253-11). The study explored the age when alcohol and cigarettes were used for the first time, the perceived risk of daily AU in small amounts and occasional excessive AU, the perceived risk of occasional and daily TCS using a questionnaire from the ESPAD study. The data were analysed using linear regression.

Results: Model 1 (R²=14.5%): Gender (β =-0.129, p <0.001) and the perceived risk of daily use of small amounts of alcohol (β =-0.112, p <0.05) were significantly associated with the age alcohol was used for the first time. Model 2 (R²= 15.7%): The perceived risk of daily smoking (β =-0.214, p <0.001) was associated with the age when smoking for the first time

Discussion: Those who started smoking and drinking alcohol at an earlier age perceived a higher risk of alcohol use and smoking cigarettes.

Keywords: Legal Drugs - The Age of Initiation of Their Use – Adolescents

Užívanie legálnych drog medzi adolescentmi. Rod, vnímanie rizika a vek prvého užitia.

Abstrakt

Cieľ: Zisťovanie vzťahov medzi rodom, vnímaním rizika užívania alkoholu a fajčenia tabakových cigariet a vekom iniciácie užívania alkoholu a tabakových cigariet vo vzorke adolescentov. Kontrolovanými premennými boli: veľkosť mesta/obce, sociálno-ekonomický status, dostupnosť alkoholu a tabakových cigariet, rizikové správanie rodičov a najlepších priateľov.

Metódy: Vo vzorke 1298 adolescentov (53.3% dievčat, M=11.72, SD=0.67), v rámci projektu APVV-0253-11, sme zisťovali vek prvého užitia alkoholu a fajčenia tabakových cigariet, vnímanie rizika každodenného užívania alkoholu v malých dávkach, občasného nadmerného užitia alkoholu, občasného fajčenia a denného fajčenia pomocou dotazníka štúdie ESPAD. Dáta boli analyzované prostredníctvom lineárnej regresie.

Výsledky: Model 1 (R²=14,5%): Rod (β =-0,129, p <0,001) a vnímanie rizika užívania každodenných malých dávok alkoholu (β =-0,112, p <0,05) boli vo

významnou vzťahu k veku prvého užitia alkoholu. Model 2 ($R^2=15,7\%$): Vnímané riziko denného fajčenia ($\beta=-0,214$, $p<0,001$) bolo vo významnom vzťahu s vekom prvého fajčenia tabakovej cigarety.

Diskusia: Adolescenti, ktorí začali užívať alkohol a fajčiť v nižšom veku, vnímajú vyššie riziko pitia alkoholu a fajčenia tabakových cigariet.

Kľúčové slová: Legálne drogy - vek iniciácie užívania - adolescenti

How students of social work cope with stress

Antónia Sabolová Fabianová, Eva Žiaková, Vladimír Lichner

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
sabolova.antonina@gmail.com

Abstract

Authors of this report think that the exam time of social work students is perceived as stressful situation. The authors examined coping strategies of students and they tried to find out if length of study has significant effect. The questionnaire survey (Brief COPE by Carver and items of subjective assessment of the situation) was administered to 81 social work students (the mean age was 23 years, 12% men). In available sample there is no significant difference between length of study and cope with exam time. The participants use rather emotion focused strategy than problem focused strategy and strategy focused on leak. 92,6 % of participants considered the exam time solvable. 86,4% of participants thought that the exam time is influenceable by them, 81,5 % of participants considered the exam time to be serious matter. In today's modern, fast time, cope with stress is current issue which can be observed even in situations that influence success of students of helping professions.

Keywords: exam time, coping, strategy of cope.

Zvládanie záťaže u študentov sociálnej práce.

Abstrakt

Autorky tohto príspevku vychádzajú z predpokladu, že skúškové obdobie u študentov a študentiek sociálnej práce predstavuje stresovú situáciu. V tejto súvislosti bola skúmaná preferovaná stratégia zvládania u študentov a študentiek sociálnej práce v závislosti od dĺžky štúdia. Výskumnú vzorku tvorilo 38 študentov z prvého ročníka bakalárskeho a 43 študentov z druhého ročníka magisterského stupňa (priemerný vek 23 rokov, 12% mužov). Na problematiku zvládania bol použitý dotazník Brief COPE od Carvera. Na zisťovanie subjektívneho vyhodnotenia záťažovej situácie sa využil sémantický diferenciál s 5 bodovou bipolárnou škálou, kde mali respondenti vyjadriť nakoľko je pre nich situácia riešiteľná, ovplyvniteľná, závažná. Vo výskumnej vzorke sa štatisticky významne nepreukázal rozdiel medzi dĺžkou štúdia a zvládaním skúškového obdobia ako záťažovej situácie. Respondenti

najviac využívajú zvládanie zamerané na emócie, následne zvládanie zamerané na problém a na únik. 92,6% respondentov považuje skúškové obdobie za riešiteľnú situáciu, 86,4% za sebou ovplyvniteľnú, 81,5% za závažnú. Zvládanie záťažových situácií je v dnešnej modernej, rýchlej dobe aktuálnou problematikou, prejavujúcou sa aj v situáciách ovplyvňujúcich úspešnosť vysokoškolského štúdia v pomáhajúcich profesiách.

Kľúčové slová: Skúškové obdobie. Zvládanie. Stratégie zvládania.

Normative beliefs and alcohol use among adolescents.

Michaela Souček Vaňová¹, Marianna Berinšterová², Oľga Orosová³

¹ UMB v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Katredra psychológie, Slovakia

² PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Psychology, Slovakia

³ PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Educational Psychology and Health Psychology, Slovakia

michaela.vanova@gmail.com

Abstract

Aim: The present study examines the contribution of normative beliefs regarding alcohol use of siblings, friends and the best friend to alcohol use reported by adolescents.

Methods: The research sample consisted of 1317 elementary school students (52.3% of girls; Mage =11.52; SD=0.61). Lifetime prevalence of alcohol consumption (dichotomized: 0 – never used, 1 – use; ESPAD 2011), normative beliefs regarding the number of friends who drink alcohol (ESPAD 2011), normative beliefs regarding the amount of alcohol consumed by a sibling (ESPAD 2011) as well as the best friend were examined. Gender was added to the analysis as a control variable. The data were analysed by a binary logistic regression in SPSS 20.

Results: The model explained 13.7-18.9% of variance of the dependent variable ($X^2=154.99$; $p<0.001$). Significant contribution of normative beliefs regarding the number of friends who drink alcohol (OR(95%CI)=2.09-2.37), normative beliefs regarding alcohol use of a sibling (OR(95%CI)=2.04-5.05) and gender (OR(95%CI)= 1.09-1.89) to lifetime prevalence of alcohol use was found.

Discussion: The analysis of the associations between normative beliefs and alcohol consumption among adolescents emphasizes the importance of the education regarding the role of normative beliefs in alcohol use and the importance of involving parents in school-based prevention.

Keywords: normative beliefs, alcohol, adolescents

Normatívne presvedčenia a užívanie alkoholu medzi dospelými

Abstrakt

Cieľ: Predkladaná štúdia skúma podiel normatívnych presvedčení (súrodenci, kamaráti, najlepší priateľ) na konzumácii alkoholu, ktorú udávajú dospelávajúci. Metóda: Výskumnú vzorku tvorilo 1317 žiakov základných škôl (52,3 % dievčat, $M_{vek}=11,52$, $SD=0,61$). Zber dát bol realizovaný v roku 2013. Sledovaná bola celoživotná prevalencia konzumácie alkoholu (ESPAD 2011), normatívne presvedčenia týkajúce sa počtu kamarátov, ktorí konzumujú alkohol (ESPAD 2011), normatívne presvedčenia týkajúce sa množstva alkoholu, ktorý konzumuje niektorý zo súrodencov (ESPAD 2011) a najlepší priateľ. Kontrolovanou premennou vkladanou do analýz bol rod. Dáta boli spracované binárnou logistickou regresiou v SPSS.20. Pre potreby binárnej logistickej regresie bola závislá premenná (konzumácia alkoholu) dichotomizovaná (0 – nikdy neužil, 1 – užil)

Výsledky: Model vysvetľoval 13,7-18,9% variácie rozptylu závislej premennej ($X^2=154,99$, $p<0,001$). Bol zistený štatisticky významný podiel normatívnych presvedčení týkajúcich sa počtu kamarátov, ktorí konzumujú alkohol ($OR(95\%CI)=2,09-2,37$), užívania alkoholu súrodencom ($OR(95\%CI)=2,04-5,05$) a rodu ($OR(95\%CI)=1,09-1,89$) na celoživotnej prevalencii užívania alkoholu.

Diskusia: Analýza vzťahov normatívnych presvedčení a konzumácie alkoholu medzi 11 až 12 ročnými dospelávajúcimi podporuje dôležitosť normatívneho vzdelávania a zapojenia rodičov do školských programov prevencie.

Kľúčové slová: normatívne presvedčenia, alkohol, dospelávajúci

Individual support risks of provided institutional care to clients with intellectual disability (in social service facilities)

Tatiana Žiaková, Dušan Šlosár

PJ Safarik University in Kosice, Faculty of Arts, Department of Social Work, Slovakia
tana.juhasova@gmail.com

Abstract

This contribution poster presentation focuses on identification of individual support risks of provided institutional care to the clients with intellectual disability in social service facilities of Kosice Region in regards to differentiation and specification of needs of this group of clients. Provided analysis offers representation of the assumed target group needs in the institutional care.

Using methods of descriptive statistics, we arrived at the difference in determining the character of sub-indicators (scope of problems) from the respondent's viewpoint. Research set consists of three groups containing 105 respondents. First group consists of social workers, which had already had some experience with this group of intellectually disabled clients. Parents of people with intellectual disability using social care services in Kosice Region formed the group number two. The third group comprises respondents, which were not in a position of a parent of intellectually disabled person. Without

professional training, people in this group most probably share similar attitudes as parents with disabled children do.

Based on total score, we compared particular items and we selected the items considered the most or the less important by respondents in relation to subjective reflection of respondents themselves.

Keywords: Clients with intellectual disabilities. Needs. Social workers. Social services. Individual support risks.

Riziká individuálnej opory poskytovanej v starostlivosti klientom s mentálnym postihnutím v inštitucionálnej starostlivosti (v zariadeniach sociálnych služieb).

Abstrakt

Štúdia posterovej prezentácie sa zameriava na identifikovanie rizík individuálnej opory poskytovanej v starostlivosti klientom s mentálnym postihnutím v zariadeniach sociálnych služieb v Košickom kraji s ohľadom na diferenciáciu a špecifikáciu potrieb tejto skupiny klientov. Predstavená analýza poskytuje obraz o predpokladaných potrebách cieľovej skupiny v inštitucionálnej starostlivosti.

Pomocou metód deskriptívnej štatistiky sme získali diferencie v určovaní charakteru subindikátorov (okruhov problémov) z pohľadu respondentov. Výskumný súbor pozostával z troch skupín v počte 105 respondentov. Prvú skupinu tvorili sociálni pracovníci, ktorí majú profesionálne skúsenosti v oblasti sociálnej práce s klientmi s mentálnym postihnutím. Rodičia ľudí s mentálnym postihnutím, ktorí navštevujú zariadenia sociálnych služieb v Košiciach tvorili druhú skupinu. Tretia skupina pozostávala z respondentov, ktorí nie sú rodičmi dieťaťa s mentálnym postihnutím. Ako laici bez odborného vzdelania s najväčšou pravdepodobnosťou sa približujú k postojom rodičov s deťmi s mentálnym postihnutím.

Na základe súhrnného skóre sme porovnali jednotlivé položky a vybrali sme tie, ktoré respondenti posudzovali za najviac a naopak za najmenej významné vzhľadom na subjektívne reflektovania respondentov.

Kľúčové slová: Klienti s mentálnym postihnutím. Potreby. Sociálni pracovníci. Sociálne služby. Riziká individuálnej opory.

The development of ADHD diagnosis, her transition from childhood to adulthood and influence the quality of life of drug users

Martina Školníková, Michal Miovský

Charles University in Prague, 1st Faculty of Medicine, Department of Addictology, Czech Republic

skolnikova@adiktologie.cz

Abstract

Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) is one of the most common psychiatric disorders. The main symptoms include attention deficit disorder in combination with impulsivity, chronic restlessness, lack of stimulation, disorganized behavior, control disorders affect and emotional lability. Results from WHM (World Mental Health) studies show that on average 50% of children with ADHD continue to meet the DSM-IV criteria for ADHD as adults. The aim is to highlight the impact of ADHD symptoms on quality of life in adults diagnosed with ADHD. WHO defines quality of life as an individual perception of the individual in life in the context of culture and value systems in which they live and in relation to their goals, expectations, standards and concerns of the individual. It is a huge complex concept influenced by the perception of physical health, psychological state, level of independence, social relationships and the individual's relationship to the characteristics of its environment. The ADHD conceptual model of quality of life identified five basic areas of ADHD impact on quality of life: work, daily activities, relationships, mental and physical well-being. These areas are grouped into three main areas of quality of life: productivity (work and daily activities), relationships and health (mental and physical).

Keywords: ADHD (Attention deficit hyperactivity disorder), persistence of ADHD symptoms, quality of life, quality of life components

Vývoj diagnózy ADHD, její přechod z dětství do dospělosti a vliv na kvalitu života u uživatelů návykových látek.

Abstrakt:

Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) je jednou z nejčastějších psychiatrických poruch. Mezi hlavní příznaky patří porucha pozornosti v kombinaci s impulzivitou, chronický neklid, nedostatečná stimulace, dezorganizované chování, poruchy kontroly afektu a emoční labilita. Výsledky WHM (World Mental Health) studií ukazují, že v průměru 50% dětí s ADHD nadále splňuje kritéria DSM-IV pro ADHD i jako dospělí. Perzistence úzce souvisí s profilem ADHD příznaků v dětství (nejvyšší perzistence spojená s pozornostním plus impulzivně – hyperaktivním typem, ve srovnání s nejnižší perzistencí příznaků u impulzivně – hyperaktivního typu). Cílem práce je poukázat na vliv příznaků ADHD na kvalitu života u dospělých s diagnózou ADHD. Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje kvalitu života jako individuální vnímání postavení jednotlivce v životě v kontextu kultury a

hodnotových systémů, ve kterých žije, a ve vztahu ke svým cílům, očekáváním, normám a obavám jednotlivce. Je to obsáhlá koncepce ovlivněna komplexním vnímáním fyzického zdraví člověka, psychického stavu, úrovně nezávislosti, sociálních vztahů a vztahů jednotlivce k charakteristickým rysům jeho životního prostředí. V ADHD koncepčním modelu kvality života je identifikováno pět základních oblastí dopadu ADHD na kvalitu života: práce, denní aktivity, vztahy, psychická a fyzická pohoda. Tyto oblasti jsou seskupeny do tří hlavních oblastí kvality života: produktivita (práce a denní aktivity), vztahy a zdraví (psychické a fyzické).

Klíčová slova: ADHD (Attention deficit hyperactivity disorder), perzistence symptomů ADHD, Kvalita života, Komponenty kvality života

Economic consequences of stress

Karol Kováč

Faculty of Materials Science and Technology in Trnava, Slovak University of Technology in Bratislava, Slovakia
karol_kovac@stuba.sk

Abstract

Stress can be perceived on many levels: vegetative, emotional, economic. The poster represents research findings of a few selected authors dealing with economic consequences of stress. Reduced productivity, sickness absence (long-term, short-term), high expenses on solicitors, health and insurance cover cause huge costs for the employers' businesses. The study also demonstrates the results of several pieces of research done by authors and institutions divided into different sorting criteria. I also present results from the Scandinavian countries, the EU, the USA and Canada.

Keywords: stress, evaluation criteria, financial expenses

Ekonomické dôsledky stresu

Abstrakt

Stres je možné percipovať na rôznych úrovniach: vegetatívnej, emocionálnej, ekonomickej. Poster má charakter prehľadovej štúdie sekundárnej analýzy dát, v ktorom sú prezentované výskumné zistenia vybraných autorov pojednávajúcich o ekonomických dôsledkoch stresu. Z dôvodu zníženej produktivity práce, práce neschopnosti (krátkodobej, dlhodobej), vysokých nákladov na právne, zdravotné, poisťné poplatky vznikajú zamestnávateľov obrovské náklady na biznis. V štúdiu sú prezentované výsledky výskumov viacerých autorov a inštitúcií rozdelených podľa rôznych triediacich kritérií. Uvádzam aj výsledky zo Škandinávskych krajín, Európskej únie, USA a Kanady.

Kľúčové slová: stres, kritéria hodnotenia, finančné náklady

Sponsor

This work was supported by the Slovak Research and Development Agency under the contract number APVV-0253-11 - Drug use among adolescents and university students. Data based prevention of drug use.

Author Index

Baumgartner, F.	31
Barinková, K.	50
Bavolár, J.	34
Benka, J.	33, 35, 37
Berinšterová, M.	44, 45, 50, 51, 63, 65
Brutovská, M.	51, 55
Čelešová, V.	27
Dobeš, M.	46
Faastová, D.	31
Fabian, A.	59
Gabrhelík, R.	42, 43, 44
Gajdošová, B.	52
Gílernová, I.	17
Halachová, M.	57, 61
Hricová, L.	35
Hricová, M.	22
Janovská, A.	37, 52
Jurystová, L.	44
Kalina, O.	54
Karabinošová, P.	60
Kišš, M.	48
Kočišová, A.	58
Kováč, K.	31
Kováčová Holevová, B.	69
Kubušová, B.	59
Lašová, N.	29
Lichner, V.	60, 61, 64
Lipovská, R.	46
Lovaš, L.	21
Lovašová, S.	61
Lukács, A.	41
Mesárošová, M.	23
Mikolajczyk, R.	40
Miovský, M.	18, 42, 43, 68
Orosová, O.	32, 33, 34, 35, 37, 42, 43, 44, 45, 50, 51, 52, 63, 65
Pučanová, S.	47
Ráčzová, B.	24
Romanová, M.	29
Rosová, D.	63
Sabolová Fabianová, A.	64
Skácelová, L.	43
Solgajová, A.	30
Sollár, T.	26, 27, 29, 30
Sollárová, E.	26, 27, 28
Souček Vaňová, M.	65
Stock, Ch.	19
Šebeňa, R.	38
Šiňanská, K.	58
Šišková, M.	28
Školníková, M.	68
Šlosár, D.	60, 66
Turzáková, J.	26, 30
Van Hal, G.	20
Vasková, K.	25
Voňková, H.	42
Vrabeř, M.	55
Výrost, J.	17
Zibrinyiová, V.	24
Žiaková, E.	57, 64
Žiaková, T.	66